

WTOREK

24 marca 2009
rocznik LXIV ♦ nr 35
cena 6 Kč

tel.: 558 731 766
faks: 558740044
www.glosludu.cz
info@glosludu.cz

Pismo wychodzi
we wtorki, czwartki i soboty

TEMAT DNIA na str. 4:

Wraz
z wolnością
przyszły
kantory

Kryzys kasynom niestraszny

Stanisław Czajka z Cieszyna na automatach gra od dwóch lat, najchętniej w Czeskim Cieszynie. Spotykam go w barze przy ulicy Głównej. Bywa tu kilka razy w tygodniu. Chce się odkuć, żeby spłacić... kredyt za samochód.

W Czeskim Cieszynie znajduje się niemal 200 automatów do gry. Kto nie chodzi do salonów i kasyn, nie ma pojęcia, ile ich właściwie w mieście jest. Ze zdziwieniem odkrywam, że w samym centrum, salonów gier jest co najmniej kilkanaście, a na pewno są i takie, które przeoczyłam. Ich klienci to przeważnie mężczyźni, często z finansowymi problemami. Na automatach chcą szybko zarobić. Do kasyn i salonów gier w Czeskim Cieszynie zaglądają też Polacy zza Olzy. Ruletka, jackpot, jednoręki bandyta czy gry on-line – to to, co ich przyciąga.

Są automaty, są gracze

Kiedyś automaty hazardowe były atrakcją dostępną jedynie w kasynach, w tej chwili są one na każdym kroku. Idąc ulicami miasta bez problemu natrafimy na salony. Właściciele barów i restauracji mogą dziś bez problemu wyposażyć swój lokal w automaty, w internecie ogłasza się mnóstwo firm produkujących tego typu maszyny. Graczy nie brakuje, tymczasem mieszkańcy Czeskiego Cieszyna skarżą się w Urzędzie Miasta. Zainstalowanie każdego automatu wymaga zgody magistratu oraz uiszczenia odpowiedniej opłaty. Miasto pobiera również opłaty z zysków.

– Ludzi niepokoi duża ilość salonów gier, pytają, dlaczego miasto nie zakazuje instalowania kolejnych automatów. Gdybyśmy to zrobili, pojawiłyby się tzw. automaty on-line, które nie wymagają naszej zgody. Miasto straciłoby dochód, a automaty byłyby i tak, ale nie moglibyśmy tego regulować – wyjaśnia wiceburmistrz Stanisław Folwarczny.

– Klienci zawsze się znajdują. Przychodzą do nas grać też ludzie z Polski, bo po tamtej stronie nie ma zbyt wielu salonów, a w Czeskim Cieszynie

Automaty do hazardu dostępne są teraz niemal wszędzie.

nie jest ich bardzo dużo – twierdzą pracownicy salonu przy ulicy Głównej. Niektórzy klienci przyjeżdżają też z odległych miejscowości, w każdy weekend na automatach gra tam na przykład kilku mężczyzn z Wisły. Jedno z czesko-cieszyńskich kasyn, mieszczące się tuż przy granicy, ma nawet napisy po polsku, by zachęcić klientów z Olzy.

Gra »pomocze« w trudnych czasach?

Stałym bywalcem salonów gier jest Stanisław Czajka z Cieszyna. Na automatach gra od dwóch lat, najchętniej właśnie w Czeskim Cieszynie. Spotykam go w barze z automatami przy ulicy Głównej.

– W zeszłym tygodniu wygrałem 2 tys. koron – chwali się 56-letni mężczyzna. Pytam, czy poszczęściło mu się więcej razy. – Wie pani, jak to jest: raz na wozie, raz pod wozem. Czasami się poszczęści, cho-

ciaż jakiejś wielkiej wygranej jeszcze nie miałem.

Zapewnia, że nie traci na grze zbyt wiele. Na automatach gra kilka razy w tygodniu. Chce się odkuć, żeby spłacić kredyt za samochód.

Z Czech, ale i z Polski, dochodzą informacje, że salony ostatnio przeżywają obłędzenie. Czy w czasach kryzysu finansowego więcej ludzi próbuje szczęścia w grze? – Przychodzą tu ludzie, którzy potrzebują pieniędzy, są w tarapatkach finansowych i chcą zarobić. Jasne, że nie wszystkim się poszczęści, ale widocznie potrzebują takiej szansy – twierdzi pracownik kasyna Bonver.

– Myśli pani, że grać przychodzą tylko ludzie, którzy potrzebują pieniędzy? To nie tak! Znam jednego profesora, który codziennie chodzi na automaty. Jest też prezes dużej firmy, kierownik szkoły. Każdego to wciągnie – opowiada inny z graczy, mieszkaniec Ropicy. Nie chce zdradzić swojego nazwiska. – Moi znajomi i rodzina,

nawet najbliższa, nie mają pojęcia, że spędzam tutaj czas – wyjaśnia.

Szczęście jest po twojej stronie...

Na jednym z kasyn w Czeskim Cieszynie widnieje napis: „Miejsce, w którym szczęście jest po twojej stronie”. Czy faktycznie? Uzależnienie od automatów to już problem społeczny.

– Ludzi uzależnionych od grania jest dosyć dużo i jest to problem. Wystarczy zajrzeć do paru salonów, żeby się o tym przekonać – twierdzi Andrea Folterová, kierowniczka stowarzyszenia Ave w Czeskim Cieszynie. Do tej organizacji zajmującej się pomocą społeczną zgłaszają się czasem ludzie uzależnieni od hazardu. – Radzimy im, gdzie mogą poszukać pomocy. Zajmują się tym na przykład ośrodki w Ostrawie czy wyspecjalizowany tylko w tej problematyce ośrodek w Opawie – wyjaśnia Folterová. **ELŻBIETA PRZYCZKO**

ZDARZYŁO SIĘ

Ewa i »Olza« wystąpili na Aniołach

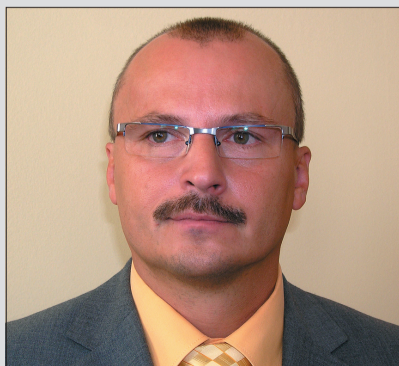
Dokonania Ewy Farnej, trzeciej piosenkarki w 2008 roku w ankiecie „Czeskiego Słowika” po raz drugi nie dały jej zwycięstwa w rankingu Akademii Muzyki Popularnej, choć po raz kolejny została do niej nominowana. Na wielkiej gali zorganizowanej w sobotę przez Leszka Wronkę w Pradze akademia wyróżniła najlepszych wykonawców. Dwie statuetki Anioła dostał zespół Kryštof (w kategorii najlepszy zespół i kompozycja). Najlepszym piosenkarzem został Dan Bárta, piosenkarką – Lenka Dusilová, albumem – „Zagrożony gatunek” Michala Horáčka, odkryciem roku – grupa Toxique, wideoklipem roku – „Folkloreček” braci Ebenów. Statuetkę za najlepsze DVD odebrał Blue Effect, zaś w kategorii zagranicznego albumu Anioła zdobył zespół Coldplay za „Viva La Vida”. Katapult wyróżniono za całokształt działalności. – Już sama nominacja to bardzo poważne wyróżnienie w branży rozrywkowej – powiedział „Głosowi” Wronka. Pytany, jak doszło do występu Ewy z zespołem Čechomor odpowiedział, że był to jego pomysł. To on też wymyślił, aby na gali po góralsku zatańczyli członkowie Zespołu Pieśni i Tańca „Olza”. – Utwór „Za lasami za górami”, który zaśpiewała Ewa, to był najlepszy numer gali. Ewa pokazała się z innej strony niż wykonawczynie muzyki popularnej. Udowodniła, że jej możliwości wykraczają daleko poza rocka – stwierdził Leszek Wronka. **(mro)**

Zerwana trawka

Aż godzinne opóźnienia odnotowywano w sobotę na trasie kolejowej prowadzącej z Moraw i Śląska na Słowację. Na stacji w Nawsiu o godz. 8.46 przejeżdżający pociąg zerwał trawkę elektryczną. Ratując sytuację kolejje wprowadziły awaryjne połączenia autobusowe. Po godzinie 10.00 wznowiono ruch na jednym torze. – Takie awarie zdarzają się na kolei, to nie jest nic nadzwyczajnego – powiedział rzecznik Czeskich Kolei Petr Štáhlavský, dodając, że trawka prawdopodobnie została naderwana w czasie prac budowlanych na nawiejskiej stacji. Pełny ruch kolejowy przywrócono o godz. 11.40. **(mro)**

Jak Bogumin walczy z hazardem

Bogumin wypowiedział wojnę hazardowi już w 2005 roku, gdy radni przyjęli rozporządzenie zakazujące tego procederu na konkretnych ulicach miasta (wcześniej obowiązywał zakaz umieszczenia automatów w 140 miejskich lokalach). Od tamtego czasu ratusz pięciokrotnie rozszerzył teren obowiązywania zakazu. Teraz zakaz obowiązuje na 25 ulicach nie tylko w centrum miasta, ale i w wybranych ulicach w Zabłociu, Starym Boguminie i Puđlowie. Przed wprowadzeniem zakazów w Boguminie działało 144 automatów, w 2007 roku ich liczba zmniejszyła się o ponad 100, a dziś działa w mieście tylko 28 legalnie pracujących „jednoręcznych bandytów”. Dochody miasta spadły przez to o 5 mln koron. Problemem stały się wideoterminalne,

Burmistrz Petr Vicha od lat walczy z automatami.

na które zezwolenia wydaje nie miasto, a Ministerstwo Finansów. Miasto walcząc z ministerstwem stało się członkiem-założycielem Stowarzyszenia Miast i Gmin Przeciwko Hazardowi. W mieście aż trzy tysiące mieszkańców podpisało petycję przeciwko hazardowi, wideoterminalom i resortowi finansów. Ministerstwo obiecywało respektować bogumińskie zwyczaje. Niestety, w 2008 roku na mocy kolejnych zezwoleń ministerstwo zgodziło się na uruchomienie kolejnych 87 wideoterminali, a w 2009 roku następnych 15. Obecnie w mieście są 102 takie maszyny. Ratusz nie zamierza pogodzić się z tą sytuacją. Jak powiedział burmistrz Petr Vicha, wykorzysta wszelkie legalne sposoby, by pozbyć się salonów gier z miasta. **(mro)**

POGODA

wtorek

środa

dzień: 2 do 5°C
noc: -2 do -3°C
wiatr: 6 m/s

dzień: 1 do 2°C
noc: -2 do -3°C
wiatr: 4 m/s

9 771212 422027

0 9035

KRÓTKO

Skarżą się na kablówkę

KARWINA (ep) – W ostatnich dniach dziesiątki niezadowolonych klientów skarżą się na karwińską telewizję kablową. Zniknięcie niektórych programów z listy oraz zły obraz – to przedmiot głównych skarg. Co na to kablówka? – 17 marca w ramach zakończenia prac przy modernizacji sieci kablowej w Karwinie była zainstalowana nowoczesna stacja główna w Ostrawie. W praktyce znaczy to, że obraz powinien być lepszej jakości – stwierdził rzecznik František Malina. Ludzie skarżą się jednak także na to, że do firmy trudno się dodzwonić i bez przerwy włącza się automatyczna sekretarka.

Namalowany Zjazd

TRZYNIEC (dc) – Tegoroczny Zjazd Gwiazdzisty nie skończył się na rozdaniu medali najlepszym narciarzom polskich szkół na Zanolziu. Organizator zawodów, Polska Szkoła Podstawowa w Trzyńcu I, ogłosił konkurs plastyczny dla uczniów, którego tematem był Zjazd Gwiazdzisty 2009. Wpłynęło 30 prac ze szkół w Czeskim Cieszynie, Bystrzycy, Milikowie, Jabłonkowie, Bukowcu, Trzyńcu I i VI. – *Może powstała nowa tradycja?* – zastanawia się dyrektor szkoły, Tadeusz Szkucik. Wyniki konkursu: Kat. I (kl. 1-3): 1. Aneta Adamiec, 2. Dorota Bartnicka i Jolanta Niemiec (wszystkie Trzyniec I), 3. Jolanta Branna z Bystrzycy; Kat. II (kl. 4-6): 1. Jola Drobisz z Trzyńca I, 2. Martin Czudek z Bukowca, 3. Barbara Gaura z Czeskiego Cieszyna i Weronika Krężelok z Trzyńca I; Kat. III (kl. 7-9): 1. Dominika Bieleś z Bystrzycy, 2. Rajmund Kos z Trzyńca VI, 3. Beata Heczko z Bystrzycy.

Urzędy dłużej

OSTRAWA (dc) – Dyrekcja Skarbowa w Ostrawie wprowadziła z myślą o podatnikach, którzy do końca marca muszą oddać zeznania, dłuższe godziny urzędowania. Wszystkie urzędy skarbowe od 23 do 31 marca są otwarte w dni robocze aż do godz. 18.00. Urzędy w byłych miastach powiatowych będą czynne również w najbliższą sobotę, w godz. 8.00-12.00. W naszym regionie dotyczy to Karwiny, Frydku-Mistku i Ostrawy.

Spotkanie hotelarzy

PIOTROWICE (ep) – Uczniowie średnich szkół hotelowych z różnych zakątków Republiki Czeskiej zjechali końcem ubiegłego tygodnia do Piotrowic. Zespół Szkół Dakol był organizatorem 11. edycji konkursu z języków angielskiego, niemieckiego i francuskiego. Uczniowie wypróbowali swoje siły w testach pisemnych i rozmowach związanych z hotelarstwem.

Popularne roboty

OSTRAWA (mro) – Coraz więcej osób w województwie znajduje zatrudnienie przy pracach publicznych. W zeszłym roku w ten sposób zarabiali na życie 1859 osób. To 160 osób więcej niż w 2007 roku. Na stworzenie tych stanowisk urzędy pracy wydały 121 mln koron, przy czym większość pieniędzy pochodziło ze źródeł europejskich. Na jedno stanowisko przypada średnio ponad 65 tys. koron. – *Tym pracownikom z naszego urzędu wypłacana jest pensja w wysokości 11 tys. koron brutto plus ubezpieczenie zdrowotne i socjalne* – powiedziała Svatava Bađurova z ostrawskiego Urzędu Pracy.

CIEKAWA WYSTAWA O ZBIEŻNOŚCI HISTORII DWÓCH MIAST Wiele łączy Katowice i Ostrawę

Nie o przemyśle, nie o węglu, ale o zbieżnościach dat i wydarzeń w życiu Ostrawy i Katowic mówi wystawa we foyer ostrawskiego ratusza. Przygotowały ją Archiwum Miasta Katowic oraz Ostrawy.

– *Pomysł ekspozycji pojawił się we wrześniu 2008 roku* – mówi Michał Niemyjski z katowickiego archiwum. Na dziewięciu podwójnych tablicach znajdziemy wiele informacji świadczących o zadziwiającej zbieżności historii obu miast.

Pierwszy panel prezentuje przeprowadzenie w 1846 roku Kolei Górnośląskiej przez Katowice i w rok potem Kolei Północnej tzw. Ferdynanda przez Ostrawę. Oznacza to, że do 1856 roku, czyli uruchomienia kanału przez Oświęcim do Krakowa, cały transport z Krakowa i z Warszawy prowadził przez Katowice do Kędzierzyna Koźła i potem przez Ostrawę do Wiednia. I na odwrót, z hut ostrawskich towary mknęły na wschód też przez Katowice... Kolejną zbieżnością jest imię Emma (Ema). W Katowicach przez blisko 60 lat istniała huta Emma (dziś leżąca pod autostradą). W Ostrawie zachowała się hałda Ema – od kopalni tego imienia. Fragment wystawy opowiada też o teatrach niemieckich. W 1907 roku, w odstępie miesiąca, w obu miastach otwarto sceny niemieckojęzyczne (dzisiejszy teatr im. Stanisława Wyspiańskiego i Antonina Dvořáka). Ich działalność zainaugurowała ta sama sztuka – „Wilhelm Tell” Fryderyka Schillera. W tym samym roku – 1924 – oba miasta powiększyły swoje terytorium, tworząc wielką Ostrawę i wielkie Katowice. W

Blažena Przybylová i Michał Niemyjski – autorzy wystawy.

1930 roku w obu miastach oddano do użytku magistraty. Wprawdzie katowicki urząd był budowany z myślą nie o reprezentacji, ale o biurach, jednak nadszedł kryzys i zmieniono jego funkcję. Wspólne dla obu miast były też powojenne wydarzenia. Po wojnie na fali socrealizmu w Ostrawie wybudowano osiedle Poruba, a w Katowicach osiedle Koszutka, potem przemianowane na osiedle im. Juliana Marchlewskiego. Socrealistyczne elementy stylu – kolumny, boniowania, dekoracje wychwalające dzieło robotnika i chłopca – to wspólne cechy tej architektury. Dodajmy, że w jednym z przedstawianych na wystawie budynków na Koszutce mieściła się jeszcze w 2000 roku restauracja „Ostrawa”, ciesząca się sporym powodzeniem. Wystawę zamy-

ka plansza o kinach „Kosmos”. To katowickie zostało ostatnio przekształcone w Centrum Sztuki Filmowej, a ostrawskie w aulę Wyższej Szkoły Górniczej Uniwersytetu Technicznego.

Na pytanie o to, czy selekcji materiału nie można było dokonać w inny sposób, przykładowo uwypuklając sprawy walki o polskość, historii panowania i wygnania Niemców czy holocaustu Żydów – autorzy wystawy Michał Niemyjski oraz Blažena Przybylová z ostrawskiego archiwum potakują. – *Archiwum Miasta Katowice działa na nieco innych zasadach niż Archiwum Ostrawy. Mamy u siebie głównie dokumenty budowlane* – wyjaśnia Niemyjski. – *Jak przeglądałam dokumenty w Katowicach to bardzo ciekawie przedstawia się tematyka*

żydowska, fascynująco w dziedzinie kultury, zbieżnie w przemyśle i budowie aglomeracji – zaznacza Przybylová, dodając, że tematów wspólnych jest bez liku.

Wystawę można oglądać do 31 marca. (mro)

PYTANIE DO...

Adama Łeckiego z Wydziału Zagranicznego Urzędu Miasta Katowic

Jak wygląda współpraca Katowic i Ostrawy?

– *Od dziesięciu lat jestem odpowiedzialny za kontakty z Ostrawą. Koncentrują się one na Czesko-Polskich Dniach organizowanych na przemian w stolicach obydwu województw (w tym roku 22 maja w Ostrawie). Ta wystawa jest zwiastunem tegorocznych dni i ma uświadomić, że nasze miasta więcej łączy niż dzieli. W maju planujemy promować Katowice nad Ostrawicą, zachwalać takie akcje jak sierpniowy występ grupy U2 na chorzowskim stadionie, czy wrześniowe finały Mistrzostw Europy w koszykówce.* (mro)

Ruszają prace przy stadionie

Mieszkańcy Czeskiego Cieszyna już wkrótce doczekają się nowego stadionu sportowego. Miasto modernizuje obiekt przy ulicy Frydeckiej. Stary stadion zostanie zamieniony w nowoczesny obiekt sportowy. Powstaną tu m.in. boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, bieżnia lekkoatletyczna i boiska do różnych lekkoatletycznych dyscyplin, tor dla tyżworolkarzy, a także skatepark i bikepark dla rowerzystów. Nie zabraknie też odpowiedniego zaplecza. Wycięto już drzewa przy stadionie, większe prace ruszą latem i zakończą się w 2010 roku. Inwestycja dotowana z funduszy unijnych pochłonie około 60-70 mln koron. (ep)

Nowe paszporty

Od kwietnia gminy będą wydawać dokumenty z mikroprocesorem zawierającym dane biometryczne (twarz posiadacza dokumentu oraz jego linie papilarne).

Ze względu na tę zmianę i konieczność wprowadzenia zmian technicznych, od środy do końca marca petenci nie będą mogli składać wniosków o wydanie paszportu biometrycznego. W tym czasie również nie będą mogli odebrać już przygotowanych dla nich dokumentów.

Wydawane będą jedynie paszporty tzw. szybkie (bez powyższych danych), ważne przez pół roku. Wszystkie dokumenty podróży wystawione do 1 kwietnia nadal będą ważne. (mro)

Luteranie poszczą w internecie

„7 tygodni bez” – to nazwa organizowanej przez polskich luteran akcji, której celem jest zachęta do przeżywania okresu Wielkiego Postu także za pośrednictwem internetu. W akcji na całym świecie uczestniczą ponad 2 mln ludzi.

W 1983 roku grupa zachodnich dziennikarzy i teologów, postanowiła, że przez siedem tygodni będzie pościć – od Środy Popielcowej do Wielkiej Soboty przed Wielkanocą. Tak zrodził się pomysł akcji „7 tygodni bez”. Od tamtej pory dołączyło już do niej ponad 2 mln ludzi. Celem akcji, jak informuje jej organizator – Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP z siedzibą w Dziegiełowie, jest świadome przeżywanie cza-

su pasyjnego. To czas, w którym można zwolnić tempo, odsunąć się od spraw nieistotnych i zastanowić nad życiem, jego wartościami i sensem cierpienia, które jest nieodłączną częścią ludzkiego życia, ale przede wszystkim nad znaczeniem ofiary Chrystusa na krzyżu, poniesionej za każdego człowieka, niezależnie od tego kim jest. Ci, którzy chcą wziąć udział w akcji, mogą na stronie internetowej www.7bez.pl wpisać swoje pasyjne postanowienie, podpisując się imieniem i nazwiskiem lub tzw. nickiem – sieciowym pseudonimem. Podczas tych 7 tygodni zostanie wysłanych do każdej osoby, która podała swój adres mailowy, siedem listów elektronicznych. W zakładce „co myślisz” jest

miejsce, w którym można podzielić się swoim zdaniem na temat tej akcji, własnym doświadczeniem, przebiegiem „7bez”.

Organizatorzy akcji informują, że post to nie tylko dobrowolne powstrzymanie się od jedzenia pewnych pokarmów (np. mięsa), przez określony czas. To także rezygnacja z przyzwyczajzeń, jak również otwarcie się na nowe doświadczenia, wkroczenie w nowy etap życia. „7 tygodni bez” ma służyć do przeanalizowania własnych przyzwyczajzeń, zrezygnowania z ulubionych grzeszków, a także wyjaśnienia sobie, co tak naprawdę decyduje o jakości życia. To także czas solidaryzowania się z innym poprzez rezygnację z czegoś. (Gazetacodzienna.pl)

ELŻBIETA PALOWSKA, ANDRZEJ CZECZOTKA, WIKTOR BRADA I MAREK KĘDZIOR OPOWIADAJĄ NAM, JAK TO JEST BYĆ POKOLENIEM 89

Urodzeni w wolnym kraju

Dziś buntować się znaczy „być ekstremistą”, bo „racjonalnego wroga” nie ma. Może będziemy pierwszym w historii pokoleniem, które się nie buntuje?

Kiedy siadają przy stole w „Dziupli” są wyraźnie stremowani. Czwórka uczniów czwartych klas Gimnazjum Polskiego w Czeskim Cieszynie, wszyscy tuż przed maturą. Ela Palowska mieszka w Czeskim Cieszynie, podobnie jak Andrzej Czeczotka. Wiktor Brada dojeżdża do szkoły z Trzyńca, a Marek Kędzior z Ropicy. Oprócz szkoły łączy ich jedno – urodzili się przed 20 laty, w 1989 roku. W roku wielkich zmian.

Wiktor Brada

Był to ważny rok. To przecież przed 20 laty padła żelazna kurtyna. Zaczęło się w Polsce od Okrągłego Stołu, później przyszły czerwcowe, częściowo wolne wybory do Sejmu i Senatu, w których właściwie zwyciężyła „Solidarność”, w końcu pierwszy w byłych „demoludach” rząd z premierem wywodzącym się z szeregów opozycji antykomunistycznej. Runął też po tzw. rewolucji aksamitnej reżim komunistyczny w ówczesnej Czechosłowacji, w której urodzili się jeszcze nasi młodzi przyjaciele.

Kolejki nie tylko na granicy...

Usiedliśmy przy jednym stole. Po jednej stronie redaktor naczelny „Głosu Ludu”, Wojciech Trzcionka (rocznik 1975) i ja (rocznik 1964). Po drugiej – przedstawiciele pokolenia 89. Rozmawialiśmy o tamtych zmianach, których nie mogli być świadkami, o tym, co wiedzą o czasach totalitaryzmu. Podobne dyskusje od tygodni toczą się w Polsce, w Republice Czeskiej. Tylko na Zaolziu jeszcze nikt młodych o te sprawy nie zapytał. A chcieliśmy zapytać też o kondycję tego pokolenia „Kolumbów rocznik 1989” i jak mu się żyje w tych wolnych czasach...

Gdy Wojtek zaczyna wspominać o tym, jak jako młody chłopak z rodzicami jechał do ciotki do Austrii i ile z tym było kłopotów, lody pękają. – *Do granicy było blisko, mieszkaliśmy przecież w Cieszynie, ale później trzeba było stać przez 12 godzin w kolejce przed przejściem granicznym. A kiedy wracaliśmy, to kolejka przed mostem Wolności zaczynała się w... Trzyńcu. W pewnym momencie facet z maluchem wepchał się do kolejki. I przyszło trzech gości, wyniosło malucha z kolejki i położyli samochód na boku...*

Śmiejemy się. Bo niby wesoła przygoda, ale czasy nie były wesołe. Andrzej Czeczotka pierwszy zebrał się na odwagę. – *Tamte czasy znamy wyłącznie z opowiadań rodziców. Wspominają o spotkaniach w Teatrze Cieszyńskim z listopada 1989 roku, wiem zatem, że i u nas nad Olzą dzwoniło kluczkami. Wiem też o kłopotach z przekraczaniem granicy. Po naszej stronie było wtedy więcej towaru i mama opowiadała mi, jak wujek z Cieszyna kupował u nas dzinsy, swetry. Układał je potem na sobie warstwami, by mógł je przenieść do Pol-*

ski. Podobnie było u państwa Palowskich. Ich córka Ela mówi o tym, jak mama kupowała buty w Cieszynie, ale stare wkładała do torby. – Bo gdyby na granicy zabrali, to jak pójdziesz do domu – na bosaka? I wiem też o tym, że kupowało się wszystko na zapas. Do niedawna mieliśmy jeszcze w szafie watę z zapasów z 1989 roku – śmieje się Ela Palowska. – Watę? – nie rozumie Wojtek. – No bo przecież o podpaski było trudno – tłumaczy Ela.

Młodzi wiedzą z opowiadań, że nie było towaru, były natomiast kolejki. Marek Kędzior od razu mówi, że nie potrafi sobie wyobrazić, że miałby stać godzinami w kolejce. Wiktor Brada dodaje, że kolejki tworzą się czasami także w naszych czasach. – *Na przykład niedawno, tuż przed świętami, jedna z ubezpieczalni oferowała swoim klientom jakieś tam „bonusy”. Mogłem stanąć w kolejce, ale zrezygnowałem. Po co się męczyć? Rozumiem jednak doskonale, że kiedyś było inaczej – stwierdza Wiktor. Powraca też wspomnieniami do rodzinnych historyjek. Mówi, że matka jest Polką spod Lublina, ojciec – Czechem z Pelhrzimowa. W czasach narzeczeństwa życie utrudniała im granica. – Po ślubie zamieszkali na Zaolziu, gdzie się urodziłem. Podobno kiedy przejeżdżali ze mną w wózku przez granicę, pod pierzynkami układali, oprócz mnie, „kontrabandę” – kilka butelek alkoholu, o której trudno było w Polsce. Mam nadzieję, że tamte czasy nigdy nie powrócą...*

Nikt z nich już dzisiaj – po Schengen – nie potrafi sobie wyobrazić czasów, kiedy granica była szczelnie zamknięta. Opowiadam o poecie Henryku Jasiczku, który po 1968 roku nie mógł przekroczyć granicy. Matkę mieszkającą w Polsce widywał tylko podczas spacerów nad Olzą – ona stała po jednej stronie granicy, on po drugiej.

– *O tym przecież śpiewa także Jaromír Nohavica – od razu mówi Andrzej. Wie, że Nohavica był przed 1989 rokiem na indeksie. Miał możliwość poznać barda osobiście. Jego babcia pracowała w bibliotece, gdzie zatrudniony był też Nohavica. Martwi go, że niedawno bard został oskarżony o współpracę ze służbami bezpieczeństwa. Podobnie myśli Wiktor. – Te oskarżenia pojawiają się często, zazwyczaj w czasie niekorzystnym dla podejrzanych o współpracę z StB. Podobnie było przecież z Milanem Kunderą – oskarżono go tuż przed targami książki w Niemczech. Nie podoba mi się to – stwierdza Wiktor. Lubi Nohavicę, lubi Karla Kryla. Mówi jednak, że nie widzi już właściwie żadnych politycznych podtekstów, dla których słuchała tych ludzi starsza generacja. – Wiem, że te podteksty tam są, dla nas już są jednak często niezrozumiałe. Podobnie zresztą jest i z niedawno narkęconymi programami satyrycznymi. Śmieją się z dowcipów ludzie, którzy znali polityka, z którego się wyśmiewano. My już ich często nie znamy...*

Historia znana, nieznaną

Wojtek pyta, czy uczą ich w szkole na lekcjach historii o tamtych czasach. Odpowiadają, że raczej nie. Historia w gimnazjum kończy się zazwyczaj na II wojnie światowej, wię-

Andrzej Czeczotka

cej można się dowiedzieć najwyżej na seminariach historycznych. – *Ale przecież sami możecie poczytać o tamtych czasach – nie daje za wygraną naczelny.*

– *Możemy poczytać, ale po co w takim razie chodzić do szkoły? – oponuje Marek. – Nie rozumiem, dlaczego mamy wiedzieć wszystko o starożytnym Egipcie czy I wojnie światowej, a niczego na temat historii współczesnej, która i nas dotyczy. Tak samo chcielibyśmy wiedzieć więcej o historii Śląska Cieszyńskiego. Ela twierdzi, że historię naszego regionu można bliżej poznać na seminariach historycznych. – Tam też dowiedzieliśmy się na przykład o krwawych wydarzeniach na Wybrzeżu z 1970 roku. Przeraza mnie, że jeszcze tak niedawno władza mogła strzelać do ludzi, do strajkujących stoczniovców.*

Nie można przy takim temacie nie wspomnieć nazwisk Lecha Wałęsy czy Václava Havla. Byli prezydentami, ale jeden z nich pojechał się z fotelem, gdy nasi rozmówcy mieli 5 lat, drugi – gdy kończyli szkołę podstawową. Kim są dla nich? Podobno nadal symbolami przemian politycznych. Oceniają ich jednak już bardziej trzeźwo niż nasze pokolenie. Bo nie znają ich z czasów przełomowych, ale też jako polityków, którym nie do końca wszystko się udawało. – *Zdążyli się pobrudzić polityką – ocenia Marek.*

Marek Kędzior

Młodzi nie pamiętają też czasów Czechosłowacji. Do podziału państwa doszło przecież jeszcze w 1993 roku, kiedy oni byli przedszkolakami. Znają jednak – podobno – język słowacki. Ale na Słowację patrzą jak na obce państwo...

Kto ty jesteś? Zaolziak mały...

Powraca temat granicy. Praktycznie zniknęła ona między obu Cieszynami przed kilkunastu miesiącami. Jak korzysta z tego rocznik 1989? Przede wszystkim chodzi do Polski na zakupy, bo teraz się oplaca. Mniej już na imprezy, bo słabo są po czeskiej stronie reklamowane. Czasami do herbaciarni. Nie utrzymują też raczej kontaktów z rówieśnikami zza Olzy.

Ale także na Zaolziu młodzież mniej angażuje się społecznie. Ela tańczy w zespole Olza. Ale to wszystko. Znają Polski Związek Kulturalno-Oświatowy, w którym angażowali się ich rodzice, dziadkowie. Andrzej wspomina, że jego dziadkowi bardzo nie podobał się konflikt „o rząd dusz” między PZKO a Kongresem Polaków. – *PZKO był dla wielu Zaolziaków organizacją, z którą związali kawał życia. Nie rozumieli, dlaczego trzeba zakładać Kongres. Kolejna polska inicjatywa... – mówi Andrzej. Dla niego i jego kolegów, PZKO to jednak organizacja skupiająca się wokół domów PZKO, kilka bab i dziadków spotykających się przy kawie i niewiele oferujących młodszej generacji. – Ale przynajmniej zbudowano tyle domów PZKO, że mamy gdzie organizować imprezy – dodaje Ela.*

Kim zatem są nasi rozmówcy? Bo przecież tyle się ostatnio mówi o tożsamości... Czują się Polakami, Czechami, a może Zaolziakami?

Elżbieta Palowska

mi? – *Nie jestem ani Polakiem, ani Czechem – stwierdza Marek. – Bliżej mi jednak chyba do Czechów. Wprawdzie siedzimy kilkadziesiąt metrów od granicy, ale bliżej mi do czeskiej kultury, polityki, bo mieszkam w Republice Czeskiej. Wiem, że jestem Polakiem, ale Polska mnie jak gdyby trochę omija. A pojęcia Zaolziak nie lubię. Wiem, że to jest specyficzny region, ale takich jest przecież w Czechach czy Polsce sporo. W dodatku granic już nie ma...*

Wiktor zastanawia się długo. – *Jestem trochę Zaolziakiem, po matce Polce – 50-procentowym Polakiem, a po ojcu 50-procentowym Czechem. Jako mieszkańcy RC bliżej mi do Czech. Ale wydaje mi się zbędne wciąż siebie określać. Dlaczego musimy ciągle mówić, po której stronie barykady stoimy i któremu „wrogowi” stawiamy czoła? Podobnie Ela – nie czuje się ani Polką, ani Czeską. – Może zatem jestem Zaolziak? Dlatego chciałbym studiować w Polsce. Może to mi się może określić?*

Zaolziańskość... Pytamy, co to jest. Czy Zaolziacy czują się „narodem wybranym”, innym niż Czesi czy Polacy z Polski? – *Zaolzie to specyficzny teren, może trochę ksenofobiczny. Bo chociaż mieszkają tu Polacy, przez 90 lat należą do Republiki Czeskiej. A co jest najważniejsze, wszyscy się tu znają. Kiedy Zaolziak chce przyjąć kogoś do pracy, to chętniej przyjmie Zaolziaka, obojętne, czy Polaka czy Czecha. Może dlatego, że wie, czego może się po nim spodziewać – śmieje się Marek.*

Pokolenie bez buntu

– *Wasze pokolenie zwykło się nazywać pokoleniem „mp3” i gier komputerowych. Czy to prawda? – stawia pytanie Wojtek. Zgodnie zapewniamy, że są normalni. Mnie z kolei interesuje bunt. Bo młodość to przecież zawsze bunt – przeciwko „starym”, przeciwko ideałom, które są jej obce... Także tu pada negatywna odpowiedź. Nasi rozmówcy nie widzą potrzeby buntowania się. – Bo nie ma już właściwie konkretnego wroga, przeciw któremu trzeba by było walczyć. Dziś buntować się znaczy „być ekstremistą”, bo „racjonalnego wroga” nie ma. Może będziemy pierwszym w historii pokoleniem, które się nie buntuje? – zastanawia się Andrzej.*

Czas kończyć rozmowę. Zanim się pożegnamy, pytamy o plany. Wszyscy mówią, że przede wszystkim muszą zdać maturę. Potem studia – Marek i Andrzej planują zdawać na prawo, Wiktor nie zdradza dalszych planów. Chłopcy chcą jednak studiować w Czechach. Tylko Ela marzy o Polsce – Kraków, kierunek studiów: turystyka-rekreacja. – *Bo wszyscy wyjeżdżają do Egiptu, Francji, a do nas nie przyjeżdża nikt. To trzeba zmienić, ściągnąć turystów nad Olzę – mówi Ela.*

Wszyscy chcą powrócić na Zaolzie. To ich ojczyzna. – *Nawet gdyby los nie pozwolił, bym powrócił na stałe, będę tu zawsze przyjeżdżał – zapewnia Andrzej, kiedy żegnamy się przed „Dziuplą”. Wszyscy przytakują...*

JACEK SIKORA

Wraz z wolnością przyszedł kantor

Przed dwudziestu laty pojawiły się w Polsce pierwsze kantory. Czechosłowacja pozwoliła na ich zakładanie rok później.

Cinkciarze i wekslacy

Przed 1989 rokiem, obok oficjalnego obiegu walut, kwitł czarny rynek. Osoby nielegalnie handlujące dewizami w Polsce najczęściej nazywano *cinkciarzami*, *waluciarzami* albo *konikami*. W Czechosłowacji przyłgnęła do nich etykieta *wekslaków*.

– Kiedy autobusem jeździliśmy na wycieczkę do Polski, często zdarzało się, że wyprzedzał nas samochód cinkciarzy i dawał znaki, byśmy zatrzymali się na pobliskim parkingu. Tam dokonywano transakcji. Czasami cinkciarz wchodził do autobusu i w czasie jazdy dokonywał wymiany – wspomina Wiesław Przeczek, fotograf. Waluciarze stawali też koło targowisk, na rynkach. Wymiany dokonywano również w bramach. Nie zawsze były to bezpieczne i uczciwe transakcje. – Zdarzały się osoby, które handlowały z zamiarem oszukania klienta – przypomina tamte czasy Tadeusz Farny, właściciel sieci kantorów w Republice Czeskiej. Najczęściej kantowano w trakcie liczenia. Do pliku banknotów wkładano, na przykład, bezwartościowe papierki, które przykrywano prawdziwymi pieniędzmi.

Waluciarze chcieli na transakcjach zarobić jak najwięcej. Z tego też powodu niektórzy starali się pominąć ich usługi i sami zajęli się wymianą. – Z kolegą chcieliśmy kupić komputer w Peweksie. Obok dworca autobusowego był parking, na którym stały tiry. Podchodziliśmy do kierowców i pytaliśmy, czy nie mają dolarów. To były lata osiemdziesiąte – opowiada Piotr (nazwisko do wiadomości redakcji).

W błędzie jest osoba, która myśli, że pojawienie się legalnych kantorów zupełnie zlikwidowało cinkciarzy. – W Cieszynie pojawiają się jeszcze, najczęściej w sobotę na targowisku i skupują korony. Ale to są marginalne przypadki, to amatorzy. Wiem, że w Czechach jest ich więcej. Słyszałem, że w tych większych miastach, na przykład w Ostrawie, jeszcze są. Czasami nawet na bezczelnego handlują przed drzwiami kantorów – opowiada syn właściciela kantoru przy ul. Zamkowej w Cieszynie. Nie chce ujawnić nazwiska. Ta branża nie kocha rozgłosu.

W Czeskim Cieszynie pierwszy kantor pojawił się w sierpniu 1996 roku w domu handlowym Billa.

Pierwsze kantory

16 marca 1989 roku, po wejściu w życie nowej ustawy dewizowej, pojawił się w Polsce pierwszy kantor wymiany walut. Założony przez Aleksandra Gawronika stanął na przejściu granicznym w Świecku. Prawie rok później, od stycznia 1990 roku, można było otwierać kantory również w ówczesnej Czechosłowacji. W Czeskim Cieszynie pojawiły się one jednak znacznie później niż w Cieszynie.

W polskiej części miasta, jako pierwszy, pojawił się kantor na ul. Armii Czerwonej (dziś to Głęboka). Jego właścicielem był Jan Pobożny. Mieścił się w małym sklepiku, w którym obok warzyw sprzedawano również kwiaty. – Przypadek Jasia Pobożnego był dość wyjątkowy. On, jako jedyny, zajmował się wcześniej prywatnym biznesem, a jego sklepik przy Armii Czerwonej cieszył się powodzeniem, sam zaś właściciel szacunkiem – wspomina Kazimierz Kaszper, redaktor naczelny „Zwrotu”. Pobożny zmarł w Ostrawie. W tragicznych i nie do końca wyjaśnionych okolicznościach. – Chyba się powiesił. Ale kto tam wie dokładnie. Znaleźli go w szafie – mówi pracownik pewnego kantoru w Cieszynie.

W Czeskim Cieszynie pierwszy kantor pojawił się w sierpniu 1996 roku w domu handlowym Billa. – Nie był pierwszy na tym terenie, ale byłem wśród prekursorów. Zauważyłem lukę w rynku – wspomina jego właściciel Tadeusz Farny. Jak odbierał polską konkuren-

cję? – Byliśmy chyba w trudniejszej sytuacji. Naszych obywateli jeździło na zakupy do Polski więcej, niż Polaków do nas. Z nimi korona wędrowała do Polski i tam była zamieniana na złotówki. Rynek wtedy nie był w równowadze – tłumaczy. Dzisiaj jego firma ma trzynastście kantorów w województwie morawsko-śląskim.

Co nowego na mieście?

– W Cieszynie działają raczej pojedyncze firmy. Jest jedna sieć kantorów, ale reszta to przeważnie rodzinne spółki – zdradza (oczywiście anonimowo) właściciel kantoru w Cieszynie. Swoją firmę założył w 1992 roku. Przyznaje, że rynek nie jest jeszcze nasycony, czasami pojawiają się nowe punkty wymiany walut. – Jak ktoś ma pieniądze i kontakty, i potrafi się zakręcić, dlaczego nie miałby interesu otworzyć? – pyta zdziwiony.

Kursy w kantorach w Cieszynie ustala się obecnie na podstawie kursów publikowanych on-line w internecie. – Dzisiaj zmieniałem już pięć razy kurs skupu i dwa razy sprzedaż – mówi pracownik jednego z kantorów. Dodaje, że są dni, kiedy zmienia kurs co parę minut. Klienci, którzy przychodzą z pokaźną sumką, dostają oczywiście lepszy kurs, niż ci, którzy zmieniają po pięćset, tysiąc koron.

– My tutaj wszystko wiemy, gdzie się na urlop opłaca pojechać, gdzie jest taniej – mówi. Poznaje to po ilości walut i winiet, które przejdą mu przez ręce. Tłumaczy, że w zwią-

ku z wprowadzeniem euro na Słowacji, turyści przestali tam jeździć na urlopy. – Wolą wyjechać w Alpy. A latem, to już od dwóch lat przoduje Chorwacja – zdradza.

Kantor zawsze był miejscem, w którym nie tylko można zaopatrzyć się w potrzebną walutę. Tutaj można pogadać, dowiedzieć się, co nowego słychać na mieście.

Wirtualne wymiany

Pod koniec lat dziewięćdziesiątych na czeskim rynku pojawił się nowy produkt – internetowe kantory. Bezgotówkową wymianę walut poza obiegiem bankowym wprowadziła firma prowadzona przez Tadeusza Farnego. – Dzisiaj już więcej spółek oferuje takie usługi, ale to my, rzeczywiście, przecieraliśmy szlaki – wspomina.

– Klienci zgłaszają swoje zainteresowanie usługą, wysyłają zamówienie, uzgadniamy wspólnie warunki, kurs. Należność wędruje z konta klienta na nasze konto, potem wymieniona waluta wraca przelewem do klienta – tłumaczy Farny. Z usług firm zajmujących się bezgotówkową wymianą walut korzystają zarówno osoby prywatne, jak i przedsiębiorcy. W RC takich „wirtualnych kantorów” działa około dziesięć.

Pracownicy kantorów w Cieszynie z niedowierzaniem kręcą głowami. – Nie słyszałem, by ktoś u nas handlował walutą w internecie. Nie opłaca się nawet publikować kursów. Inaczej klient nie wdepnie – mówi jeden z nich.

Niebezpieczne euro

Wprowadzenie euro na Słowacji ma już swoje pierwsze ofiary. Są nimi słowackie kantory, które nagle spotkały się z małym popytem na swoje usługi. Wysoce prawdopodobne jest, że również u nas, po wprowadzeniu euro, część kantorów będzie musiała zniknąć.

– Zmieniają się warunki, więc będzie dochodziło do zasadniczych zmian w tej branży. Skoro wszyscy będziemy trzymali w rękach euro, a najbliższymi krajami z inną walutą będą na przykład Szwajcaria, Wielka Brytania czy Stany Zjednoczone, to popyt zmaleje i trzeba będzie radzić sobie inaczej. Czy ta branża będzie miała rację bytu w przyszłości? To się dopiero okaże. Osobiście myślę, że raczej tak – uważa Tadeusz Farny.

Jego firma już przygotowuje się na zbliżające się przyjęcie euro przez RC. Szczegółów oczywiście nie zdradza.

HALINA SIKORA

Spór o kradzione wachlarze

Skradzione w 1993 roku z muzeum w Górkach Wielkich wachlarze Kossaków, które przed dwoma laty udało się odzyskać policji, mogą wrócić do prywatnej kolekcji. Chce je odzyskać ostatnia właścicielka, która kupiła je na rynku wtórnym. Zwrotu wachlarzy albo wypłacenia 50 tys. zł zadośćuczynienia domaga się od muzeum przed cieszyńskim sądem.

Z małego domku, w którym mieści się Muzeum im. Zofii Kossak-Szatkowskiej w Górkach Wielkich, w 1993 roku złodzieje zabrali 13 obrazów namalowanych przez Wojciecha i Juliusza Kossaków. Skradziono też cenne wachlarze. Jedno płótno odnaleziono zaraz po kradzieży, ale pozostałe przedmioty przepadły bez wieści. Odnaleźć nie udało się też rabusiów.

Dopiero w kwietniu 2006 roku Wojciech Szatkowski, wnuk pisarki, natknął się na jedno z płócien na aukcji internetowej. Zadzwoił do muzeum, które zawiadomiło policję, a ta zabezpieczyła obraz. Właściciel, mieszkaniec Częstochowy, nie wiedział, co sprzedaje; za obraz chciał zaledwie 2,8 tys. zł, a tym-

czasem według specjalistów wartość płótna jest co najmniej pięciokrotnie wyższa. Policji tłumaczył, że płótno kupił przed laty na częstochowskiej giełdzie. Dokładne analizy struktury obrazu potwierdziły, że to jedno z poszukiwanych dzieł. Już kilka tygodni później „Koń osiodłany przy żłobie”, namalowany przez Juliusza Kossaka w 1856 roku w Paryżu, z powrotem wisiał na stałej ekspozycji w muzeum w Górkach. W 2006 roku do muzeum pisarki dotarła kolejna pomyślna wiadomość z Warszawy – tamtejsza policja natknęła się w jednym ze stołecznych domów aukcyjnych (cena wywoławcza wynosiła 40 tys. zł.) na dwa drewniane wachlarze, na których malował Wojciech Kossak. Po porównaniu ich z fotografiami okazało się, że to te same, które figurują w Krajowym Wykazie Zabytków jako skradzione lub wywiezione za granicę. Na jednym z nich Wojciech Kossak przedstawił siebie odbierającego medal z rąk królowej Jadwigi w asyście dworzan. Na drugim sportretował się jako Tadeusz towarzyszący Jankielowi.

Rok po odnalezieniu, wachlarze

wróciły do Górek, a po konserwacji trafiły na ekspozycję w dawnym domu Zofii Kossak. Teraz okazało się jednak, że być może znowu zostaną stąd wywiezione. Ich zwrotu domaga się... kobieta, która w 2006 roku wystawiła wachlarze na sprzedaż. Wytoczyła już sprawę cywilną Muzeum Śląska Cieszyńskiego, któremu podlega placówka w Górkach.

– Ta pani twierdzi, że wachlarze kupiła w 1998 roku w dobrej wierze od zaufanego człowieka i nie zdawała sobie sprawy, że pochodzą z kradzieży. Sąd, który miał zdecydować, do kogo dzieła sztuki należą, nie ustalił kto jest ich właścicielem (mimo, że znany był nawet paser), bo sprawa się przedawniła. Uznał tylko, że wachlarze należy przekazać do naszego muzeum, a ewentualny spór rozstrzygnąć na drodze postępowania cywilnego – mówi Marian Dembiniok, dyrektor Muzeum Śląska Cieszyńskiego.

I tak, wachlarze wróciły do Górek, a ich ostatnia właścicielka – Irena S., gdy Dembiniok odmówił jej wydania wachlarzy, założyła muzeum sprawę w sądzie (domaga się zwrotu dzieł sztuki albo 50 tys.

Policja odzyskała wachlarze w 2006 roku. Na razie można je oglądać w muzeum.

zł zadośćuczynienia). Pierwsza rozprawa nie odbyła się, bo w sądzie nie stawiała się Irena S. Kolejnego terminu sąd jeszcze nie wyznaczył.

– Ta pani powinna sprawdzić pochodzenie wachlarzy zanim zdecydowała się je kupić, tym bardziej, że „Kossaki” to chyba najczęściej kradzione przedmioty w Polsce. Wie o tym każdy, kto choć trochę intere-

suje się sztuką – tłumaczy Marian Dembiniok.

Dyrektor cieszyńskiego muzeum zapowiada, że będzie do końca walczył o wachlarze. – To jest nasza własność, nam ją skradziono. Nie zamierzam niczego oddawać, a tym bardziej płacić. Liczę, że sąd stanie po naszej stronie – dodaje dyrektor. (Gazetacodzienna.pl)

Relaks wśród soli

Grotty solne wyrosły w ostatnich latach jak grzyby po deszczu. To pomieszczenia o specjalnym mikroklimacie, wyłożone solą. Stosowana jest przede wszystkim sól z Morza Martwego, znana ze swych doskonałych właściwości leczniczych, ale też z Morza Czarnego oraz z kopalń soli kamiennej, przede wszystkim z Polski.

Powietrze w grocie nasycone jest minerałami i mikroelementami. Zawiera jod, potas, wapń, magnez, selen i inne pierwiastki. Do groty wchodzi się w normalnym ubraniu. Temperatura w pomieszczeniu waha się od 17 do 20 st. C. Oświetlenie bywa przygaszone, a klient relaksuje się na leżakach przy dźwiękach spokojnej muzyki. Gdy zamawiam seans w jednej z hawierzowskich grot, pracownica recepcji pyta mnie, czy przyjdę sama, czy z dziećmi. – *Staramy się tak kompletować grupki, by rodzice z maluchami byli razem, a dorośli bez dzieci osobno* – tłumaczy. Nie trzeba się obawiać, że dzieci będą się w grocie nudzić. Podłoga niektórych jaskiń w całości pokryta jest solą, w której dzieci bawią się jak w piasku. W innych jest drewniana, lecz dla

FOT. DANUTA CHLUP

Dzieci bawią się w grocie solnej jak w piaskownicy.

dzieci przeznaczona jest „piaskownica” z solą.

– *My używamy do budowy jaskiń czterech rodzajów soli, ponieważ każda ma inny skład chemiczny i zawiera inne minerały. Większa ilość minerałów daje lepsze efekty* – opowiada Arnold Sikora, dyrektor

spółki Silesia Servis, która zajmuje się budową grot solnych i posiada jaskinię w Trzycu.

Właściciele grot twierdzą, że jeden seans, trwający 45–50 minut, odpowiada dwóm, trzem dniom pobytu nad morzem. By efekt zdrowotny był jednak wymierny, nie

Zdrowe, choć nie dla wszystkich

Terapia solna polecana jest alergikom, osobom ze schorzeniami dróg oddechowych, skóry, naczyń i serca, cierpiącym na wysokie ciśnienie, wrzody żołądka i dwunastnicy, nerwicę, chroniczne przemęczenie, niedoczynność tarczycy. Są ludzie, którym pobyt w jaskini solnej może zaszkodzić. – *Do jaskini nie powinny chodzić osoby cierpiące na nadczynność tarczycy* – ostrzega lekarz endokrynolog ze szpitala w Karwinie-Raju, Wanda Firczyk. – *Sole, z których budowane są jaskinie, zawierają dużo jodu, a ten nasila objawy chorobowe.*

wystarczy pójść na kilka seansów. – *Z długookresowych obserwacji lekarzy, z którymi współpracujemy, wynika, że kuracja, by była efektywna, powinna składać się z przynajmniej dziesięciu seansów. Idealnie byłoby, gdyby klient przychodził do groty dziesięć dni z rzędu, a po skończeniu tego podstawowego cyklu przychodził nadal raz, dwa razy w tygodniu* – tłumaczy Arnold Sikora.

Wiele ludzi korzysta jednak z groty nieregularnie lub robi większe przerwy między seansami. W tym, być może, tkwi przyczyna tego, że nie wszyscy lekarze mogą zaobserwować rzeczywiste korzyści dla zdrowia. – *Doświadczenia mo-*

ich pacjentów są bardzo indywidualne, niektórzy chwalać sobie grotę, inni nie widzą efektów – twierdzi alergolog Zbigniew Wojnar z Karwiny. – *Na pewno dużo lepsze wyniki dają kilkutygodniowe pobyty w naturalnych jaskiniach, na przykład w Morawskim Krasie, związane z całkowitą zmianą środowiska. Człowiek, który idzie do grot solnej w Karwinie, po wyjściu z niej na nowo oddycha zanieczyszczonym powietrzem. Ale spróbować można, tym bardziej że pobyt w grocie wiąże się również z relaksem i może korzystnie wpływać na psychikę.*

DANUTA CHLUP

Gdzie i za ile?

Grotty solne znajdziemy w Trzycu, Karwinie, Hawierzowie, Suchej Górnej, Boguminie czy Dzieńmorowicach. Cena za jeden seans waha się od 130 do 150 koron, dzieci i seniorzy korzystają ze zniżek, a maluchy (do 4 lub 6 lat), w towarzystwie osoby dorosłej, wchodzi za darmo. Karnety na pięć seansów kosztują 600-700 koron, na 10 – od 1,1 do 1,3 tys. koron. Niektóre kasy chorych refundują część kwoty, zazwyczaj 500 koron. Taniej można zrelaksować się w grocie solnej w Polsce. Grotty znajdują się m.in. w Ustroniu i Bielsku-Białej. Jednorazowy bilet dla osoby dorosłej kosztuje ok. 15 zł, karnet na sześć wejść – 60 zł. (dc)

Zaczyna brakować dentystów

Przed laty zostały zniesione obowiązkowe badania stomatologiczne w szkołach. Rodzice sami muszą zadbać o to, by uzębienie ich dziecka było regularnie sprawdzane przez lekarza. Nie zawsze o tym pamiętają. Lekarze twierdzą, że stan uzębienia dzieci w Republice Czeskiej dramatycznie się pogarsza. Winni są jednak nie tylko rodzice. Lekarzy jest mało i tylko nieliczni przyjmują nowych pacjentów, tym bardziej dzieci. Są wprawdzie dentyści specjalizujący się w stomatologii dziecięcej, ale w powiecie karwińskim pracują zaledwie dwie takie lekarki, w frydecko-misteckim nie ma ani jednej.

Na stronie internetowej Czeskiej Izby Stomatologicznej znajdziemy spis lekarzy, którzy przyjmują nowych pacjentów. Jest bardzo krótki. – *W całym naszym powiecie są chyba trzy lekarze, którzy przyjmują nowe osoby* – mówi stomatolog Krystyna Jeżowicz z Czeskiego Cieszyna, przewodnicząca Izby Stomatologicznej w Karwinie. – *Inni przyjmują tylko wtedy, gdy zwolni im się miejsce. Dziś żaden stomatolog nie ma obowiązku przyjmowania pacjentów według miejsca zamieszkania.* Lekarka przyznaje, że niektórzy rodzice mają problemy ze znalezieniem stomatologa dla swych dzieci. – *Wielu lekarzy, ja również, przyjmuje tylko dzieci swych pacjentów.*

Karla (nazwisko do wiadomości redakcji) chodziła do lekarza za-

FOT. MAREK SANTARIUS

Doktor Krystyna Jeżowicz obawia się, że stomatologów będzie coraz mniej.

kładowego w Trzycu, gdzie pracowała, a w Czeskim Cieszynie szukała dentysty dla swego dziecka. – *Próbowałam szczęścia u wielu lekarzy, w końcu udało mi się znaleźć jednego, ale tylko dzięki kontaktom znajomej* – opowiada. – *Główny problem nie polega na tym, że dentyści nie chcą leczyć dzieci, on tkwi w tym, że ogólnie jest nas mało* – twierdzi Otakar Tofel, przewodniczący Izby Stomatologicznej w Frydku-Místku.

Krystyna Jeżowicz przewiduje, że w przyszłości będzie jeszcze gorzej. Wśród lekarzy przeważają osoby powyżej 50. roku życia, pracuje wielu emerytów. – *Uczelnie od wielu lat przyjmowały za mało osób na studia stomatologiczne* – mówi lekarka. – *Młodzi lekarze na dodatek wyjeżdżają dziś często za granicę.* (dc)

Korzystajmy, póki się da

Kasy chorych oferują dziś szeroki wachlarz programów profilaktycznych, z których można czerpać środki na dodatkowe szczepienia, witaminy czy karnety na basen. Wkrótce oferta ta ma być drastycznie okrojona. Nieoficjalnie mówi się, że witaminy i zajęcia sportowo-relaksacyjne niektóre kasy będą opłacały już tylko do końca marca. Rzecznicy ubezpieczalni nie chcą mówić o konkretnych, nie zaprzeczają jednak, że do zmian dojdzie. Dlatego najwyższa pora zorientować się w ofercie kas i skorzystać z przysługujących nam bonusów.

Kasy proponują swym klientom tzw. pakiety świadczeń. Łącznie Kasa Chorych Zagłębia (Revírní bratrská pokladna – RBP) umożliwia wydanie jednej osobie 1200 koron na rok, Hutnicza Ubezpieczalnia Pracownicza (Hutnická zaměstnancká pojišťovna – HZP) i Agel – 1500 koron. Powszechna Kasa Chorych (Všeobecná zdravotní pojišťovna – VZP) nie określa limitu rocznego, tylko limity w ramach poszczególnych pakietów.

Na co można przeznaczyć środki z programów profilaktycznych?

Szczepienia

Kasy chorych współfinansują szczepienia nadobowiązkowe zwykle w wysokości 500–1000 koron. Pieniądze te można wykorzystać na szczepienie przeciwko grypie, ospie wietrznej, kleszczowemu zapaleniu opon mózgowych, bakteriom (chodzi o meningokoki i pneumokoki), wirusowemu zapaleniu wątroby A i B. Prócz tego (nad roczny limit programów profilaktycznych) kasy dopłacają do szczepień przeciwko wirusowi HPV, powodującemu raka szyjki macicy. Szczepienie (w całości kosztujące ok. 10 tysięcy koron) sponsorują swym klientom kwotą od 1,5 do 4,5 tys. koron.

Witaminy

Limity przeznaczone na zakup witamin wahają się w poszczególnych ubezpieczalniach od 100 do 300 koron, wyższe kwoty przewidziane są dla kobiet ciężarnych. Niektóre kasy dopłacają dzieciom, które nie tolerują glutenu, do żywności bezglutenowej, najwięcej Powszechna Kasa Chorych – 3 tysiące koron rocznie.

Sport i rehabilitacja

Tu szerokie możliwości mają klienci RBP, HZP czy Kasy Chorych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. 500 koron z funduszy ubezpieczalni można przeznaczyć rocznie na karnety do siłowni, na pływalnię, do salonu masażu, sauny czy grot solnej. Kasy finansują również zakup sportowych kasków ochronnych (500 kc) lub pobyt dziecka w zielonej szkole czy na kursie narciarskim (500-1500 kc).

Zęby, oczy, piersi

Korzystać można też z dopłat do szkielek kontaktowych i okularów (400-500 kc). Dzieciom i młodzieży kasy pokrywają koszty aparatów ortodontycznych (1-1,5 tys. koron), kobietom okreslonych kategorii wiekowych – badanie mammograficzne piersi.

I co jeszcze?

Poszczególne ubezpieczalnie opłacają swym klientom szereg innych usług i produktów – kursy przedporodowe i opłatę za udział ojca przy porodzie, programy obniżania wagi i porzucania palenia, preparaty łagodzące dolegliwości związane z menopauzą, wyjątkowo również antykoncepcję, foteliki bezpieczeństwa do samochodów, pieluchy czy zabiegi akupunktury. (dc)

REKLAMA

GROTA SOLNA W TRZYŃCU - NAJLEPSZA DLA WASZEGO ZDROWIA !
SERDECZNIE ZAPRASZAMY CODZIENNIE OD 8.00 - DO 20.00 !

Solná Jeskyňa Trinec
SILESIA Servis s.r.o.
Přátelství 1009, 739 61 Trinec
Tel: 558 996 926 E: mail info@solnajeskyne-trinec.cz www.solnajeskyne-trinec.cz

WTOREK 24 MARCA

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Strażak Sam (s.) **8.45** Koszmarny Karolek **9.00** Jedynekowe przedszkole **9.30** Zagubieni z lotu 29 **9.55** Między mamami **10.15** Schudnij **10.30** Ciało to niemało **11.05** Moda na sukces (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.20** Tak jak w Unii **12.40** Plebania (s.) **13.05** Klan (s.) **13.35** Jaka to melodia? (teleturniej) **14.00** Budzimy do życia **14.15** Podróżnik - Andyjskie szlaki **14.35** Papież Benedykt XVI w Afryce **15.00** Wiadomości **15.15** 300% normy (teleturniej) **15.50** Przebojowa noc **15.55** Moda na sukces (s.) **16.45** Celownik **17.00** Teleexpress **17.20** Temat dnia - rozmowa Jedynek **17.35** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.00** Mistrzostwa Świata - Rajd Emiratów Arabskich **20.20** Atak rekinów - megalodon (film USA) **22.00** Karty na stół - wybory europejskie **22.40** Melvin i Howard (film USA) **0.25** Wyprawa po dziecko (film franc.).

TVP 2

5.50 Złotopolscy (s.) **6.25** Milly i Molly **7.10** Tak rzekł Bóg do Mojżesza **7.35** M jak miłość (s.) **8.30** Pytanie na śniadanie **10.50** Przygody Tarzana (s.) **11.20** Flipper (s.) **12.10** Magnum **13.05** Potęga sztuki Rothko **14.05** M.A.S.H. (s.) **14.40** M jak miłość (s.) **15.35** Hit Generator **16.35** Córki McLeoda (s.) **17.30** Kontakt **17.55** Kocham cię, Polsko - Konkurs SMS-owy **18.00** Program lokalny **18.30** Panorama **19.05** Kolo fortuny **19.35** Wideoteka dorosłego człowieka **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.40** M jak miłość (s.) **21.45** Magazyn Ekspresu Reporterów **22.45** Jasminum **0.35** Dogville (film kopr.) **2.50** Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

TV KATOWICE

5.56 Info poranek **7.45** Aktualności **7.50** Cud zdrowia **8.01** Gość poranka **8.17** Przegląd portali internetowych **8.40** Przegląd prasy **9.09** Korespondent TVP o poranku **10.00** Gość poranka **10.15** Biznes otwarcie dnia **11.15** Serwis kulturalny **13.10** Raport z Polski **14.15** Biznes **15.10** Raport z Polski **16.00** Rozmowa dnia **16.15** Biznes **16.45** Aktualności **16.50** Rela-

JASMINUM

Obyczajowy, 110 minut, Polska 2006

TVP 2, wtorek 24. 3., godz. 22.45
Reżyseria: Jan Jakub Kolski
Występują: Janusz Gajos, Grażyna Błęcka-Kolska, Wiktoria Gąsiewska, Adam Ferency, Krzysztof Pieczyński, Monika Dryl, Patrycja Soliman.

W 1617 r. do klasztoru w Jaśminowie przywieziono trzy trumny, w których spoczęli trzej najstarsi bracia zakonu. Od stuleci z trumien wydobywa się zapach drzew owocowych, a bracia, którzy przyjęli imiona zmarłych zakonników, przejęli także niezwykle wonie czeremchy, śliwy i czeresni. Pewnego dnia do klasztoru przybywa konserwatorka obrazów Natasa z 5-letnią córeczką Gienią. Ma odnowić tutejsze dzieła sztuki. Wraz z nimi do świata, który żyje przeszłością i rytuałem, wdziera się kobiecość i dziecięca dociekliwość.

MELVIN I HOWARD

Komedia, 105 minut, USA 1980
TVP 1, wtorek 24. 3., godz. 22.40
Reżyseria: Jonathan Demme
Występują: Paul Le Mat, Jason Robards jr, Elizabeth Cheshire, Mary Steenburgen, Chip Taylor, Melvin E. Dummer, Michael J. Pollard.
Melvin jest nieudacznikiem. Zajęcia, które podejmuje, nie pozwalają na utrzymanie rodziny, a związek z kobietą kończy się klęską. Pewnego razu, podróżując samotnie przez pustynię w Nevadzie, Melvin znajduje rannego człowieka. Zabiera go do furgonetki i podwozi do luksusowej dzielnicy Las Vegas. Okazuje się, że pasażer jest legendarnym miliarderem, Howardem Hughesem. Pewnego dnia na stacji benzynowej, którą Melvin prowadzi razem z żoną, zjawia się tajemniczy mężczyzna. Bez słowa zostawia na biurku kopertę z ostatnią wolą Howarda Hughesa.

cje **17.00** Wokół nas **18.00** Aktualności **18.45** Mam świetną pracę **19.00** Zbliżenia filmowe **19.30** Patefon Ujka Eriha **19.55** TV Katowice zaprasza **20.10** Minęła 20-ta **21.07** Telekurier bliżej ciebie **21.45** Aktualności **22.15** Plus minus (mag.) **0.00** Lista Carli **0.56** Minęła 20-ta **1.44** Telekurier bliżej ciebie **2.27** Plus minus.

POLSAT

6.00 Żar młodości (s.) **7.15** Wielka wygrana (teleturniej) **8.00** Świat według Kiepskich (s.) **9.20** Rodzina zastępcza (s.) **10.25** Miodowe lata (s.) **11.00** Malanowski i Partnerzy (s.) **11.30** Samo życie **12.00** Zamieńmy się z żonami **13.00** Wzór **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Zwariowany świat Malcolma (s.) **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja (mag.) **17.00** Ostry dyżur (film USA) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie **20.00** Wybraniec śmierci (film USA) **21.50** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **0.05** Tajna sieć (film kopr.) **2.05** Nagroda gwarantowana.

TVC 1

5.59 Studio 6 **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** Legendy muzyki tanecznej **10.10** Slovacko sa nesúdi (s.) **10.45** Życie pełne piosenek - R.A. Dvorský **11.15** Jak się nauczyć szwedzkiego? (film TV) **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.30** Co robić, kiedy... **13.45** Dotyk anioła (s.) **14.35** Potyczki Amy (s.) **15.20** Dziecięca encyklopedia świata **15.25** Z rodu Luksemburgów **15.45** Nauka jest zabawna **16.10** Program dyskusyjny **16.30** Zaczarowane przedszkole **17.00** AZ-kwiz **17.30** Dom - to sztuka (mag.) **17.55** Prognoza pogody **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Czarne owce (pr. publ.) **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej 10 i Szansy na milion **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **20.00** Samoloty myśliwskie w walce (cykl dok.) **20.55** Wszystkie party (talk-show) **21.40** Pogromcy długów (mag.) **22.10** Inspektor Lynley (s.) **23.40** Losowanie Szczęśliwej 10 i Szansy na milion **23.50** Czy mnie zechcecie? **0.05** Wełtawa w obrazach (cykl dok.) **0.25** Dotyk anioła (s.) **1.10** Skarby świata **1.25** Punkva (dok.) **1.45** Wiadomości regionalne.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Panorama **9.10** Fokus TVC24 **9.35** Mity i fakty historii (cykl dok.) **10.30** 168 godzin (pr.

publ.) **11.00** Hobby magazyn **11.35** AZ-kwiz **12.00** Chłopaki w akcji (mag. kul.) **12.25** Czarne owce (pr. publ.) **12.40** Boisko 7 (pr. dla dzieci) **14.50** Wełtawa w obrazach (cykl dok.) **15.15** Cudowny świat: Ushuaia (cykl dok.) **15.45** Soutine (dok.) **16.40** Wiadomości w języku migowym **16.50** Buly (mag. + transmisja meczu hokeja) **19.30** Sabotaż (mag.) **20.00** Ten nasz czeski charakter **20.30** Puc (film br.) **22.30** Wydarzenia, komentarze **23.10** Kobiety Karty 77 (cykl dok.) **23.25** Luboś Andršt „60” (koncert) **0.20** Tybet pragnie wolności (dok.) **1.15** Bardo godziny śmierci (dok.) **2.15** Pojedynek przywódców (s. dok.).

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.30** Zorro: Miecz i róża (s.) **9.25** Tajemnice wulkanu (s.) **11.30** Dowody zbrodni (s.) **12.20** Detektyw Monk (s.) **13.10** Lenssen i spółka (s.) **13.40** Świat według Bundych (s.) **14.10** Kobra 11 (s.) **15.10** Gwiazdne wrota (s.) **16.05** Las Vegas: Casino (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.35** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **21.25** CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (s.) **22.15** 112 (mag.) **22.50** Cichy współnik (film USA-ros.) **0.35** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **1.40** Poradnik domowy **2.25** Obywatelskie judo.

PRIMA

6.35 Laboratorium Dextera (s. anim.) **7.00** Oggys i karaluchy (s. anim.) **7.25** Will & Grace (s.) **7.55** Przyjaciele (s.) **8.25** M.A.S.H. (s.) **8.55** Renegat (s.) **9.55** Prawo i porządek (s.) **10.55** To morderstwo, napisała (s.) **11.55** Jordan (s.) **12.55** Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) **13.25** Will & Grace (s.) **13.55** Czarodziejki (s.) **14.50** Medium (s.) **15.45** Zew przeszłości (film niem.) **17.40** Wiadomości regionalne **18.00** 5 kontra 5 (kwiz-show) **18.55** Wiadomości, sport **19.30** Przyjaciele (s.) **19.55** Prognoza pogody **20.00** Bardzo delikatne związki (s.) **21.20** Naga jesteś piękna **22.15** Kości (s.) **23.15** Boston Legal (s.) **0.10** Morderstwa w Kitzbuhel (s.) **1.05** Zadzwoń do jasnowidza **2.50** W imię prawa (s.).

ŚRODA 25 MARCA

TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.35** Strażak Sam (s.) **8.45** Małe zoo Lucy **9.00** Domisie (dla dzieci) **9.30** Ranczo pod Zieloną Siódmką (s.) **10.00** Wielkie porządki **10.30** Zapytaj prawnika **11.05** Moda na sukces (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.20** Siła z natury **12.40** Plebania (s.) **13.05** Klan (s.) **13.30** Jaka to melodia? (teleturniej) **14.00** Ropa naftowa Gaszenie prądowego słońca **14.30** Raj **15.00** Wiadomości **15.15** Opole 2008 na bis **15.55** Moda na sukces (s.) **16.45** Celownik **17.00** Teleexpress **17.20** Temat dnia - rozmowa Jedynek **17.35** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? (teleturniej) **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.00** Mistrzostwa Świata - Rajd Emiratów Arabskich **20.20** Z miłości do dzieci (film USA) **21.55** Pryzmat **22.35** Sfora **0.40** Ciemnoniebieski świat (film kopr.) **2.25** Notacje - Zofia Klusek-Daniszevska.

TVP 2

5.50 Złotopolscy (s.) **6.20** Milly i Molly **7.10** Znaki czasu **7.35** M jak miłość (s.) **8.30** Pytanie na śniadanie **10.50** Święta **11.25** Flipper (s.) **12.15** Magnum (s.) **13.10** Pierścień ognia - Japonia **14.10** M.A.S.H. (s.) **14.40** M jak miłość (s.) **15.40** Orzeł czy reszta **16.35** Córki McLeoda (s.) **17.30** Kontakt **17.55** Kocham cię, Polsko - konkurs **18.00** Program lokalny **18.30** Panorama **19.05** Jeden z dziesięciu **19.35** Wojciech Cejrowski - boso przez świat **20.05** Barwy szczęścia (s.) **20.40**

WYBRANIEC ŚMIERCI

Sensacyjny, 110 minut, USA 1990
Polsat, wtorek 24. 3., godz. 20.00
Reżyseria: Dwight H. Little
Występują: Steven Seagal, Basil Wallace, Keith David, Tom Wright, Joanna Pacuła, Elizabeth Gracen, Bette Ford.
John Hatcher od wielu lat jest agentem specjalnym do walki z handlem narkotykami w Chicago. Jednak zajęcie to zaczyna mu coraz bardziej ciążyć. Gdy podczas jednej z akcji ginie jego partner, John rezygnuje ze służby. Wraca do rodzinnej miejscowości i rozpoczyna spokojne życie. Szczęście rodzinne nie jest mu jednak pisane. Pewnego dnia dowiaduje się od dawnego kolegi z wojska, że w jego mieście toczy się walka o podział rynku narkotykowego między Kolumbijczykami a Jamajczykami. Były agent ponownie zaczyna działać.

C.K. Dezerterzy (film kopr.) **21.55** Uważaj na kioskarkę **22.25** Okragły Stół **22.45** Warto rozmawiać **23.35** W głowie zabójcy (film franc.) **1.25** Biuro kryminalne **3.00** Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

TV KATOWICE

5.56 Info poranek **7.45** Aktualności **7.50** TV Katowice poleca **8.01** Gość poranka **8.17** Przegląd portali internetowych **8.35** Info poranek **8.45** To brzmi... **9.09** Korespondent TVP o poranku **9.17** Przegląd prasy **10.00** Gość poranka **10.15** Biznes otwarcie dnia **13.10** Raport z Polski **16.00** Rozmowa dnia **16.15** Biznes **16.45** Aktualności **16.50** Kronika miejska - Jastrzębie Zdrój **17.00** Raport z akcji (mag.) **18.00** Aktualności **18.45** Ludzie i sprawy **19.15** Motokibic.tv **19.30** Kronika miejska **19.40** Raport z akcji (mag.) **19.55** TV Katowice zaprasza **20.10** Minęła 20-ta **21.07** Telekurier bliżej ciebie **22.15** Plus minus **0.00** Wojna z terrorem **0.54** Minęła 20-ta **1.41** Telekurier bliżej ciebie.

POLSAT

6.00 Żar młodości (s.) **7.15** Wielka wygrana (teleturniej) **8.10** Świat według Kiepskich (s.) **9.15** Rodzina zastępcza **10.25** Miodowe lata (s.) **11.00** Malanowski i Partnerzy (s.) **11.30** Samo życie **12.00** Dom nie do poznania **13.00** Wzór **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Zwariowany świat Malcolma (s.) **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja **16.30** Malanowski i Partnerzy (s.) **17.00** Ostry dyżur (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie **20.00** Świat według Kiepskich (s.) **21.00** Komedia romantyczna (film USA) **22.50** Najśmieszniejsze momenty świata **23.50** Moment prawdy **0.50** Nagroda gwarantowana **1.50** Tajemnice losu.

TVC 1

5.59 Studio 6 **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** Televariété **10.35** Ośmy cud świata (film TV) **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu (mag.) **13.30** Komunikacja to zabawa **13.45** Dotyk anioła (s.) **14.35** Potyczki Amy (s.) **15.25** Game Page (mag.) **15.50** Była sobie planeta (s. dok.) **16.15** Mój punkt widzenia (s. dok.) **16.30** Zaczarowane przedszkole **17.00** AZ-kwiz **17.30** Pod pokrywką (mag. kul.) **17.55** Prognoza pogody **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Czarne owce (pr. publ.) **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki i Szansy na milion **19.00** Wiadomości, sport, prognoza pogody **19.58** Losowanie Sportki i Szansy **20.00** List do Ciebie **21.00** Szlakiem gwiazd (cykl dok.) **21.30** Na tropie (mag. krym.) **21.55** Losowanie Sportki i Szansy **22.00** Hotel Babylon (s.) **22.55** Losowanie Szczęśliwej 10 i Szansy na milion **23.00** Król złodziei (film kopr.) **0.50** Dotyk anioła (s.) **1.35**

Poszukiwania czasu utraconego **1.55** Wiadomości regionalne.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Panorama **9.15** Czy mnie zechcecie? (mag.) **9.35** Exit 316 **9.55** Soutine (dok.) **10.50** Cudowny świat: Ushuaia (cykl dok.) **11.15** Jak cię widzą - tak cię piszą (mag.) **11.35** AZ-kwiz **12.00** Dom - to sztuka (mag.) **12.25** Czarne owce (pr. publ.) **12.40** Reporterzy TVC (mag.) **13.20** Kwiz dla dzieci **13.45** Tajemnice Toma Wizarza (pr. cykl.) **14.00** Nauka jest zabawna **14.25** Program dyskusyjny **14.45** Dunkerque (dok.) **15.50** 10 wieków architektury (cykl dok.) **16.05** Viva Hiszpania! (cykl dok.) **16.20** Zoom (mag.) **16.40** Wiadomości w języku migowym **16.50** Buly (mag. + transmisja meczu hokeja) **19.30** Piątka w Pomarańcy (mag.) **20.00** Urodziłem się jako fotograf (dok.) **20.30** Rzymskie wakacje (film USA) **22.30** Wydarzenia, komentarze **23.10** Klub dokumentalny: Miłośnicy kina, łączcie się! **0.55** Wspaniałość Ambersonów (film USA) **2.25** Kamera w podróży.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.30** Zorro: Miecz i róża (s.) **9.30** Historia Elizabeth Smart (film USA) **11.30** Bez śladu (s.) **12.25** Detektyw Monk (s.) **13.15** Lenssen i spółka (s.) **13.45** Świat według Bundych (s.) **14.15** Kobra 11 (s.) **15.10** Gwiazdne wrota (s.) **16.05** Las Vegas: Casino (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.35** Prawo i porządek: Zbrodniczy zamiar (s.) **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Comeback (s.) **20.35** Bez śladu (s.) **21.20** Dowody zbrodni (s.) **22.10** Na własne oczy (mag.) **22.55** Wbrew pozorom (film USA) **0.35** Tęsknota nocy (film USA) **2.25** 112 (mag.).

PRIMA

6.35 Laboratorium Dextera (s. anim.) **7.00** Oggys i karaluchy (s. anim.) **7.25** Will & Grace (s.) **7.55** Przyjaciele (s.) **8.25** M.A.S.H. (s.) **8.55** Renegat (s.) **9.55** Prawo i porządek (s.) **10.55** To morderstwo, napisała (s.) **11.55** Jordan (s.) **12.55** Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) **13.25** Will & Grace (s.) **13.55** Czarodziejki (s.) **14.50** Medium (s.) **15.45** Dzikie serce (film niem.) **17.40** Wiadomości regionalne **18.00** 5 kontra 5 (kwiz-show) **18.55** Wiadomości, sport **19.30** Przyjaciele (s.) **19.55** Prognoza pogody **20.00** Zgadnij, kim jestem (pr. roz.) **21.20** Top Star magazyn **22.25** Zabójcze umysły (s.) **23.25** Rozgrywka (film USA-niem.) **1.45** Zadzwoń do jasnowidza.

KOMEDIA ROMANTYCZNA

Komedia, 110 minut, USA 2006
Polsat, środa 25.3., godz. 21.00
Reżyseria: Aaron Seltzer
Występują: Alyson Hannigan, Adam Campbell, Carmen Electra, Marie Matiko, Sophie Monk, Eddie Griffin, Meera Simhan.
Wrażliwa i romantyczna Julia Jones jest odpychająco brzydka. Z dużą nadwagą i brakiem gustu nie ma co marzyć o wielkiej miłości. Gdy w restauracji ojca spotyka wymarzonego chłopaka, uroczego Granta Fockyerdodera, postanawia zaważczyć o szczęście. Zakochana dziewczyna udaje się do Hitcha i z jego pomocą staje się pięknością. Odmieniona Julia bierze udział w programie „Kawaler do wzięcia”, w którym dochodzi do zaskakującego spotkania.

ŻYCZENIA

Niech Ci szczęście służy,
niech Ci Bóg życie przedłuży,
niech Twoje lata w zdrowiu mijają,
niech Cię nieprzyjemności omijają.

Dnia 25 marca 2009 obchodzi swój znaczny jubileusz życiowy 75 lat Kochana Mamusia i Babcia

pani MARIA DURAJOWA

z Czeskiego Cieszyna. Z tej okazji składamy Jej serdecznie życzenia dobrego zdrowia, błogosławieństwa Bożego i jeszcze długo tak czarująco uśmiechniętej twarzy. Córka, syn i wnuk. GL-177

Dnia 24. 3. 2009 roku mija już piąta rocznica, gdy odeszła od nas na zawsze nasza Droga Mamusia

śp. TERESA MATLOCHOWA

z Jabłonkowa. Kto znał Jej dobre serce, niechaj poświęci Jej chwilę zadumy. Córki z rodzinami. GL-180

Dziś, 24. 3. 2009, mija 25. rocznica śmierci naszego Drogiego

śp. JÓZEFA PRIBULI

zaś 4. 3. obchodziliby 90. rocznicę urodzin. O chwilę wspomnień proszą najbliżsi. GL-153

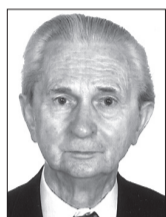
NEKROLOGI

Jezus rzekł:

„Jam jest zmartwychwstanie i żywot.

Kto we mnie wierzy,

choćby i umarł, żyć będzie.” Jan 11, 25

Z boleścią w sercu i z wdzięcznością do Boga za Jego miłość i wierność oznajmiamy wszystkim drogim krewnym i znajomym, że odszedł do swego Pana i Zbawcy Jezusa Chrystusa nasz Kochany kaznodzieja ewangelii Jezusa Chrystusa

pan JAN KALETA

Zmarł w piątek 20 marca 2009 w wieku 86 lat. Z naszym Drogim pożegnamy się w zebraniu żałobnym w sobotę dnia 28 marca 2009 o godzinie 11.00 w domu zborowym Kościoła Braterskiego w Gródku. Zasmucona rodzina. AD-032

WSPOMNIENIA

Kto znał – nie zapomni,
kto znał – niechaj wspomni.

Dnia 13 marca minęła 16. rocznica śmierci

śp. WANDY OWCZARZY

zaś dziś, 24 marca, mija 1. rocznica śmierci

śp. STANISŁAWA OWCZARZEGO

O chwilę cichych wspomnień proszą najbliżsi. GL-173

CO W TEATRZE

SCENA POLSKA – KARWINA: Biznes (25, godz. 18.00).

CO W KINACH

KARWINA – Centrum: Walkiria (24, 25, godz. 20.00); Jak stracić przyjaciół i zrazić do siebie ludzi (24, 25, godz. 17.45); **HAWIERZÓW – Centrum:** Dzielny Despero (24, 25, godz. 15.30); Strażnicy (24, 25, godz. 17.15); Obywatel Milk (24, 25, godz. 20.00); **TRZYNIEC – Kosmos:** Zdrójca (24, 25, godz. 17.30, 20.00); **JABŁONKÓW:** W sieci kłamstw (25, godz. 19.30); **CIESZYN – Piast:** Wyspa Dinosauria 2 (24, 25, godz. 14.30, 16.15); Wyznania zakupoholiczki (24, 25, godz. 18.00); Walkiria (24, 25, godz. 20.00).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00.

POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po-pt: godz. 19.00; nie: godz. 18.30.

CO W TERENIE

CZ. CIESZYN – Biblioteka Miejska przy ul. Havlíčka zaprasza na spotkanie z cyklu „Podróże bliskie i dalekie” 24. 3. o godz. 17.00. Wrażeniami z podróży do Indonezji podzieli się inż. Ludmiła Potysz.

▲ Biblioteka Miejska przy ul.

Ostrawskiej zaprasza 25. 3. o godz. 17.00 na wykład MUDr. Radosława Goldmanna pt. „Cukrzyca” do czytelników biblioteki.

HAWIERZÓW-ŻYWCICE – MK PZKO zaprasza 25. 3. o godz. 16.00 na prelekcję inż. Chowańca o Nowej Zelandii do miejscowej restauracji.

JABŁONKÓW – Zarząd MK PZKO zaprasza na prelekcję „O kulturze starożytnych Majów” 27. 3. o godz. 17.00 do sali Domu PZKO. Inż. Zbigniew Sikora opowie o swojej podróży do Meksyku i Gwatemali.

KARWINA-STARE MIASTO – MK PZKO zaprasza 28. 3. o godz. 17.00 na multimedialną projekcję pt. „Jesiń na Syberii, czyli Sajany, Bajkał 2008” do Domu PZKO.

KARWINA-RAJ – Klub Seniora MK PZKO zaprasza na spotkanie 24. 3. o godz. 15.30.

LESZNA DOLNA – MK PZKO i Klub Seniora zapraszają 26. 3. o godz. 17.00 na prelekcję inż. Rakowskiego o Chinach i Tybecie.

OLBRACHCICE – MK PZKO zaprasza 27. 3. o godz. 17.00 na Klub Propozycji do Domu PZKO. Prelekcję pt. „Aloe Vera i jego lecznicze właściwości” wygłosi Krystyna Mrózek. Dyskusja o naturalnych środkach leczniczych.

Ogłoszenia do „Głosu Ludu” przyjmowane są w dni powszednie:

☐ W redakcji „Głosu Ludu” przy ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn w godz. 8.30-15.30.

e-mail: ogloszenia@glosludu.cz

☐ W biurze firmy AD SERVIS, ul. Strzelnicza 18, Cz. Cieszyn w godz. 8.00-16.00.

Tel. 558 711 027

e-mail: ad.servis@hudeczek.cz

☐ W Odd. Literatury Polskiej Biblioteki w Karwinie Frysztaście (przy rynku) w godz. otwarcia.

Tel.: 596 312 477

e-mail: knih-k1pl@rkka.cz

OFERTY

ODKUPIĘ jakiegokolwiek antyki, meble, instrumenty muzyczne, zabawki, szkło, porcelanę, obrazy, wszystkie gatunki broni białej i palnej, zegary, zegarki kieszonkowe – mogą być i uszkodzone, stare pocztówki i zdjęcia. Również skupujemy złoto, brylanty – płacimy więcej niż jubiler – jakakolwiek punca. Płacimy gotówką. Dzwonić kiedykolwiek! Inf.: 608 374 432. GL-165

CO ZA OLZĄ

GALERIA KSIĄŻNICZY CIESZYŃSKIEJ, Mennicza 46, Cieszyn: do 16. 5. wystawa „Szkolne lektury Polaków 1850-1950”. Czynna wt-pt: 8-18; so: 8-15.

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: czynne codziennie 9-16.

WYSTAWY

WIELKA GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO: do 19. 4. wystawy Brzetysławy Budnik – „Emalia” oraz Heleny Włosokowej – „Obrazy”.

GALERIA KROPKA, Cz. Cieszyn, Bezruč: do 30. 3. wystawa Aleksandra Majerskiego i Wiesława Mamaka pt. „Forma i barwa bez granic”. Czynna: po 10-16, wt-pt: 9-17.

BIBLIOTEKA REGIONALNA KARWINA, Rynek Masaryka: do 31. 3. wystawa „Tożsamość. Zaolzie”. Czynna w godz. otwarcia biblioteki.

BIAŁA GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO: do 29. 3. wystawa fotografii Emila Sikory, Richarda Rusnoka, Zbigniewa Ćmiela z Fotoklubu Jabłonków.

BIBLIOTEKA MIEJSKA CZ. CIESZYN-SIBICA: do 27. 3. wystawa Sylwii Česlarowej pt. „Wszechświat tworzy”.

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY w Karwinie, sala Mánesa: do 29. 4.

Jurek przyjedzie z książką

Marek Jurek, marszałek Sejmu z rządów Prawa i Sprawiedliwości, a obecnie przewodniczący Prawicy Rzeczypospolitej, przyjedzie do Cieszyna promować swoją książkę „Dysydent w państwie POPIS”.

Spotkanie odbędzie się w piątek 27 marca o godz. 15.30 w Domu Narodowym. Organizuje je Stowarzyszenie „Wszechnica” w Cieszynie. – *Spotkanie z Markiem Jurkiem będzie jednym z elementów cyklu spotkań z osobami ważnymi dla polskiej myśli politycznej, które wywodzą się z kręgu „Solidarności” 1980 roku znajdują się w różnych miejscach naszej obecnej sceny politycznej – mówi Witold Dzierżawski, zastępca prezesa „Wszechnicy”.*

Kolejne spotkanie będzie połączone z prezentacją unikalnego fil-

mu, pochodzącego ze spotkania Lecha Wałęsy z „Solidarnością” Podbeskidzia w 1989 roku, w trakcie rozmów Okrągłego Stołu. W kwietniowej prezentacji udział wezmą europoseł Grażyna Staniszevska i Alojzy Pietrzyk, były działacz związkowy, który brał udział w obradach Okrągłego Stołu po stronie solidarnościowej (jako poseł wiosną 1993 roku był autorem wniosku o wotum nieufności dla rządu Hanny Suchockiej).

– *Poprzez spotkania i publiczne debaty Stowarzyszenie „Wszechnica” pragnie wpłynąć na ożywienie debaty publicznej i podniesienie jej kultury w lokalnym społeczeństwie – dodaje Witold Dzierżawski.*

(Gazetacodzienna.pl)

Rusza nabór na studia

O stypendium rządu polskiego walczyć będą polscy uczniowie z Zaolzia. Zarezerwowanych jest dla nich 25 miejsc na polskich uczelniach. – *Wstępne rozeznanie w liczbie kandydatów będziemy zainteresowani cieszyli się takie kierunki, jak stosunki międzynarodowe, europeistyka, prawo, psychologia i inne studia humanistyczne – dodał Kaszper.* Bliższe informacje, regulamin oraz wniosek do wypełnienia można znaleźć na stronach Kongresu Polaków (www.polonica.cz). Ostateczny termin składania wniosków mija 7 kwietnia. (ep)

dowego. Zaprezentowana zostanie również oferta studiów w Akademii Morskiej w Szczecinie. – *Oczekujemy, że na studia do Polski zgłosi się około 30-40 kandydatów. W poprzednich latach największym zainteresowaniem cieszyli się takie kierunki, jak stosunki międzynarodowe, europeistyka, prawo, psychologia i inne studia humanistyczne – dodał Kaszper.* Bliższe informacje, regulamin oraz wniosek do wypełnienia można znaleźć na stronach Kongresu Polaków (www.polonica.cz). Ostateczny termin składania wniosków mija 7 kwietnia. (ep)

Brazylia w Ostrawie

O nowoczesnej architekturze Oscara Niemeyera i założeniu stolicy Brazylii traktuje wystawa 40 fotogramów w Galerii Sztuk Pięknych w Ostrawie, przygotowana przez Galerię Narodową w Lublanie. Ekspozycja zawitała do Ostrawy po pokazach w Galerii Narodowej w Pradze oraz w Muzeum Architektury we Wrocławiu. Autorem fotogramów jest słoweński historyk architektury Damjan Prelovšek. Ekspozycji towarzyszy wystawa biograficzna o Juscelinie Kubitschku de Oliveira (1902–1976), w latach 1956-1961 prezydencie Brazylii (jego rodzina pochodziła z Třebonia), za którego czasów doszło do budowy Brasili. Wystawa będzie czynna do 17 maja. (mro)

Organizują »Święto Pieśni«

Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego oraz Zrzeszenie Śpiewaczo-Muzyczne postanowiły organizować corocznie w różnych miejscach Zaolzia „Święto Pieśni”. Celem imprezy ma być integracja polskich środowisk śpiewaczych, wymiana doświadczeń i repertuaru. Pierwsze „Święto Pieśni” zaplanowano na 19 kwietnia. Początek o godz. 16.30 w wędryń-

skiej „Czytelnia”. Przeznaczone będzie dla chórów z regionu jabłonkowskiego, trzynieckiego oraz gnojnickiego. – *ZSM i ZG PZKO zapraszają do udziału chóry i członków innych polskich zespołów śpiewaczych z Zaolzia – powiedział prezes zrzeszenia Leszek Kalina.* Zgłaszać można się do 8 kwietnia pod adresem: zsm@atlas.cz lub telefonicznie 606 100 573. (mro)

wystawa Vladislava Oslizloka. Czynna po, śr, pt: 9-15; wt, czw: 9-19.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Cz. Cieszynie, Praska 14/3: do 31. 12. stała ekspozycja „Ratusz w Czeskim Cieszynie”. Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM WYSTAW w Hawierzowie, Dělnická 14:** do 30. 6. wystawa pt. „Chodźmy na ryby”. Czynna w-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM WYSTAW w Karwinie, Rynek Masaryka 10:** do 29. 3. „Dějiny udatného českého národa a pár bezvýznamných světových událostí”. Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM TECHNIKI w Pie-**

twaldzie, K muzeu 89: do 27. 9. wystawa pt. „Ukryta przyroda w górniczym kraju”. Stała ekspozycja „Tradycje górnictwa w Cieszyńskim” oraz „Czarodziejski świat tramwajów”. Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW w Jabłonkowie, Rynek Mariacki 14:** wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy”. Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW w Orłowej, Dom Dzieci i Młodzieży, Masarykova třída 958:** do 20. 9. wystawa „Za pověstmi těšínského kraje; wystawa stała „Orłowa – przeszłość i teraźniejszość”. Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

ROZMOWA Z APOLONIUSZEM TAJNEREM, PREZESEM POLSKIEGO ZWIĄZKU NARCIARSKIEGO

Oplącało się zaczekać do końca

To był magiczny weekend dla polskiego narciarstwa. Justyna Kowalczyk zdobyła w Falun upragniony Puchar Świata w sezonie 2008/2009, zaś Adam Małysz sezon Pucharu Świata w skokach zakończył stylem, zajmując w Planicy na mamucim obiekcie Welikanka dwukrotnie drugie miejsce w konkursie indywidualnym (w piątek i niedzielę), dołączając do tego jeszcze drugą pozycję w sobotnim konkursie drużynowym. Już dawno nie zdarzyło nam się rozmawiać z tak szczęśliwym Apoloniuszem Tajnerem.

Ta refleksja nasuwa się sama: Szkoda, że to już koniec sezonu...

Rzeczywiście, szkoda, bo ten sezon z pewnością zasłużył na miano niesamowitego. Emocjonowaliśmy się wynikami Justyny Kowalczyk nie tylko w Pucharze Świata, ale także podczas mistrzostw świata w Libercu. Mamy najlepszą biegaczkę świata, to sukcesy jak najbardziej zasłużony. Ta dziewczyna przejęła w tym sezonie pałeczkę po Małyszu, mam tu na myśli ogromne emocje, które towarzyszyły wszystkim jej występom. Jej rywalizacja z Petrą Majdić o tytuł królowej tego sezonu przejdzie do historii. Sama Petra przynęcała mi po niedzielnej wyścigu, że po prostu nie była już w stanie konkurować z Justyną. Nasza zawodniczka była znakomicie przygotowana pod względem kondycyjnym. To zasługa m.in. jej trenera Aleksandra Wieretelnego. Jemu też należą się duże słowa uznania.

W Planicy z kolei odżył Adam Małysz. W jego przypadku można z kolei powiedzieć: Szkoda, że tak późno...

Apoloniusz Tajner

Albo też inaczej – oplącało się zaczekać do samego końca sezonu. Wprawdzie liczyliśmy na renesans formy Adama już w trakcie lutych mistrzostw świata, ale najważniejsze, że przynajmniej końcówka Pucharu Świata wypadła z jego strony bardziej niż poprawnie. To samo można oczywiście powiedzieć w stosunku do całej polskiej ekipy skoczków narciarskich. Sobotnie drugie miejsce w konkursie drużynowym to przecież nasz historycznie najlepszy wynik. W zawodach indywidualnych z bardzo dobrej strony pokazał się też Kamil Stoch. Cieszę się, że nie był to zmarnowany sezon. Nie musimy spisywać go na straty.

Jaka będzie więc analiza tego sezonu w siedzibie Polskiego Związku Narciarskiego?

Sukcesy Justyny Kowalczyk, jak również znakomity weekend naszych skoczków pokazały, że nie ma powodów do paniki. Chciałbym przypomnieć, że Małysza wielu dziennikarzy widziało już na sportowej emeryturze, ale Adam z pewnością nie powiedział jeszcze ostatniego słowa. Potwierdził mi, że chce dotrzeć do igrzysk zimowych w Vancouver i pożegnać się z karierą w stylu prawdziwego mistrza. Co do Justyny Kowalczyk, tu nie trzeba nic dodawać. Jest szczęśliwa i cieszy się ze zdobycia Pucharu Świata, a my oczywiście razem z nią. Z gratulacjami dzwonił do niej także prezydent Lech Kaczyński. Jednak nie tylko Justyna Kowalczyk zaistniała w tym sezonie w Pucharze Świata. Zadowolony jestem też z talentu Sylwii Jaśkowiec. Są powody do optymizmu.

W sztabie szkoleniowym Justyny Kowalczyk szykują się podobno zmiany. Czy może pan uchylić rąbka tajemnicy?

Oczywiście nikt nie opuszcza pokładu statku po tak wspaniałym sezonie. To nie są zmiany, a raczej poszerzenie ekipy o kolejną ważną osobę. W tym wypadku chodzi o kolejnego serwismana dla Justyny. Do jej sztabu dołączy specjalista od smarowania. Jak na razie mogą tylko ujawnić to, że chodzi o znakomitego fachowca z Rosji.

Czy Adam Małysz nadal będzie współpracować z trenerem Hannu Lepistöe?

Tak, tu też nie dojdzie do żadnej rewolucji. Małysz zażył sobie tej współpracy, to jego decyzja i ze strony PZN nie ma sprzeciwu. **JANUSZ BITMAR**

Wyniki Pucharu Świata

■ 22 listopada w szwedzkim Gallivare rozpoczęła się droga Justyny Kowalczyk do triumfu w klasyfikacji generalnej Pucharu Świata w biegach narciarskich w sezonie 2008/09. Zakończyła się w niedzielę także w Szwecji, w Falun, gdzie Polka triumfowała w finałowych zawodach Pucharu Świata (4 biegi), dzięki czemu wyprzedziła w klasyfikacji generalnej Słowenkę Petrę Majdić.

Sobotni bieg na 2x5 km: 1. Rita Roponen (Finlandia) 29:24,7, 2. Therese Johaug (Norwegia) 29:26,0, 3. Justyna Kowalczyk (Polska) 29:28,9,... 24. Petra Majdić (Słowenia) 30:31,3.

Niedzielnego biegu na 10 km: 1. Kristin Steira (Norwegia) 26:53,3, 2. Therese Johaug (Norwegia) 27:00,3, 3. Marthe Kristoffersen (Norwegia) 27:10,5,... 12. Justyna Kowalczyk (Polska) 27:48,6, 20. Sylwia Jaśkowiec (Polska) 28:03,1,... 26. Petra Majdić (Słowenia) 28:12,0.

Klasyfikacja generalna PŚ: 1. Justyna Kowalczyk (Polska) 1810, 2. Petra Majdić (Słowenia) 1730, 3. Aino-Kaisa Saarinen (Fin.) 1485 pkt.

■ W słoweńskiej Planicy w znakomitym świetle pokazali się w weekend polscy skoczkowie. W sobotę Adam Małysz poprowadził drużynę do historycznego drugiego miejsca w konkursie drużynowym, w niedzielę z kolei oklaskiwaliśmy drugie w tym sezonie podium Małysza w konkursie lotów narciarskich.

Sobotni konkurs drużynowy: 1. Norwegia 793,4 pkt. (Hilde, Evensen, Jacobsen, Bardal), 2. Polska 761,9 (Małysz, Hula, Rutkowski, Stoch), 3. Rosja 734,6 (Korniłow, Karelin, Rosliakow, Wasiliew).

Niedzielnego konkursu indywidualnego: 1. Harri Olli (Fin.) 424,6 pkt. (211 i 219,5 m), 2. Adam Małysz (Polska) 412,4 (210 i 209,5), 3. Simon Ammann (Szwaj.) 409,6 (210 i 208),... 8. Kamil Stoch (Polska) 383,9 (195,5 i 206,5).

Klasyfikacja końcowa PŚ: 1. Gregor Schlierenzauer (Austria) 2083, 2. Simon Ammann (Szwaj.) 1776, 3. Wolfgang Loitzl (Austria) 1396 pkt.,... 13. Adam Małysz (Polska) 549 pkt. **(jb)**

Rzeź niewiniątek w Raju

I LIGA

PRZYBRAM 2:1
OSTRAWA (0:0)

Bramki: 63. Huňa, 73. Šmejkal – 56. Rajtoral. Ostrawa: Vašek – Zawada, Pavlík, Bolf, Tchuř – Rajtoral, Otepka, Hable (76. Metelka), Mičola (70. Lukeš) – Lička (83. Markovič) – Zehner.

Skandalicznie słabo zagrali ostawianie głównie w defensywie, która przypominała ementaler. Marila przechylała szalę meczu na swoją stronę w II połowie, zdobywając obie bramki po dużym nieporozumieniu stoperów Bolfa z Pavlíkiem. W tabeli prowadzi Slavia (50 pkt.), Ostrawa zajmuje 5. lokatę (34).

II LIGA

KARWINA 4:1
TRZYNIEC (2:0)

Bramki: 22. i 58. Opic, 1. Milosavljev, 67. Mišinsky – 72. Fizek. Widzów 2145. Karwina: Kučera – Jursa, Čeman, Buryán, Staš – Ficek, Pavlík, Slončík (73. Diviš), Milosavljev (46. Tchami) – Mišinsky (88. Dittrich), Opic. Trzyńciec: Lipčák – Fizek, Chlebek, Kuděla, Martinčík – Joukl (46. Malíř), Šalamoun, Hanus (65. Cabák), Zbončák – Szmek, Přecechtěl.

To była rzeź niewiniątek! Trzyńczanie liczyli nad Olzą na minimum remis, tymczasem gospodarze zgotowali im srogie lanie. Trzyńciecka defensywa praktycznie nie istniała. Karwiniacy pierwszego gola zdobyli już w 6. sekundzie, zaś po trafieniu Opica do szatni schodzili z dwubramkowym prowadzeniem. Opic, po trzyńcieckiej stracie piłki w środku pola, z kontry podwyższył w 58. minucie na 3:0, a formalności dopełnił z podania Kameruńczyka Christiana Tchami napastnik Mišinsky – 4:0. Zdołowani goście strzelili przynajmniej honorowego gola, głową pokonał Kučera debiutujący w trzyńcieckim składzie obrońca Fizek. – *Obawialiśmy się tego meczu, ale zespół pokazał klasę* – powiedział „Głosiwi” trener Karwiny, Leoš Kalvoda. Rozczarowany szkoleniowiec Trzyńca, Erich Cviertna, mecz podsumował krótko: – *Po takich błę-*

dach w obronie wynik 4:1 jest dla nas jeszcze miłosierny.

W pozostałych meczach: Sparta B – Čáslav 1:2, Slowacko – Dukla 0:0, Hradec Kr. – Jihlava 0:1, Bohemians – HFK Olomuniec 2:0, Witkowice – Sokolow 4:2. **Lokaty:** 1. Bohemians 41, 2. Jihlava 37, 3. Dukla 33,... 12. Trzyńciec 21, 13. Karwina 20 pkt.

MISTRZ. WOJEWÓDZTWA

OLBRACHCICE 3:2
NOWY JICZYN (1:1)

Bramki: 33. i 82. Szmek, 65. Wojtyna – 45. Dědík, 50. Bezděk. Olbrachcice: Hekera – Vagner, Szmek, Sikora, Čubok – Dorozlo, Miczka, Novák, Smékal – Wojtyna (87. Klus), Goj.

Banik zaprosił lidera tabeli „do tańca” na sztucznej trawie, na której zaliczył wszystkie mecze sparingowe. Losy wyrównanego spotkania ważyły się w II połowie. Przy sta-

Pojedynek Martina Zbončáka (przy piłce) z kapitanem Karwiny Janem Buryánem.

nie 2:2 Hekera brawurowo wybronił strzał Dědika zmierzający pod poprzeczkę, a w siedem minut później Szmek po ładnej akcji z pierwszej piłki strzelił złotego gola dla Banika. Było to drugie trafienie tego obrońcy w meczu, w I połowie Szmek z efektownej przewrotki strzelił na 1:0. Faworyzowani goście tylko przez moment poczuli się zwycięzcami tego meczu – w 50. minucie po strzale głową Bezděka. Olbrachcizanie zniwelowali stratę w 65. minucie, na 2:2 wyrównał w sytuacji sam na sam z bramkarzem Wojtyna.

BOGUMIN 4:0
BRUNTAL (0:0)

Bramki: 49. i 57. Voznica, 74. Šebek, 77. D. Štverka. Bogumin: Skupeň – Pluta, Košťál, Fluxa, Tvrdý – Kubinski, D. Štverka, Kornak (35. Ciesarik), Šebek – M. Štverka (77. Neuwirth), Voznica (80. Kukuliač).

Na dobrze przygotowanej, naturalnej murawie, piłkarze Bogumina grali po raz pierwszy w tym roku. I rozkręcili się powoli, rozbijając outsidera rozgrywek dopiero w drugiej połowie. Gwiazdą meczu byli Lukáš Ciesarik (zaliczył trzy asysty) i strzelec dwóch bramek Tomáš Voznica. Właśnie szybki Ciesarik, wprowadzony na boisko w 35. minucie, ożywił grę gospodarzy. Z jego rajdów na prawej flance korzystał głównie Voznica, dla którego był to debiut w barwach Bogumina. – *Trenuję z chłopakami dopiero od trzech tygodni, ale zaaklimatyzowałem się tu od zaraz* – powiedział „Głosiwi” były snajper dywizyjnej Ostrawy-Poruby.

CZ. CIESZYN 2:0
FRYDLANT (1:0)

Bramki: 30. Šmahaj, 71. Zabelka. Cz. Cieszyn: Mrozek – Čelůstka, Blažek, Rac, Sostřonek – Zima, Pšzczolka, Mendrok, Hradečný (62. Martinek) – Šmahaj, Zabelka (75. Pietroszek).

Spokój w szeregi gospodarzy wniósł w 30. minucie Šmahaj, który po współpracy Mendroka z Zabelką trafił praktycznie do pustej bramki. W 71. minucie Šmahaj zrewanżował

Piłkę przyjmuje Jaroslav Goj z Olbrachcic.

się Zabelce, a ten płaskim strzałem poprawił na 2:0. Goście w całym meczu nie trafili w światło bramki strzeżonej przez Mrozka.

WRACIMÓW 1:3
L. PIOTROWICE (1:3)

Bramki: 27. Beránek – 1. Miko, 3. Lukan, 10. Šuster. Piotrowice: M. Sabela – P. Klimek, Směták, Bernatík, R. Bielan – Pacanovský (77. Funiok), Miko, Lukan, Pavlík – Urban, Šuster (D. Sabela).

Piotrowicka Lokomotywa ruszyła na szutrowym boisku w Wracimowie niczym ekspres Pendolino. W 10. minucie podopieczni trenera Dušana Kohuta prowadzili już 3:0 i można było zwinąć kurtynę. W dodatku wszystkie bramki zdobyte zostały w efektywny sposób. Miko w 40. sekundzie przelobował golkipera, Lukan trafił technicznie z rzutu wolnego, zaś Šuster fantastycznie z woleja. Honorowego gola dla gospodarzy zdobył krosowym uderzeniem Beránek.

W pozostałych meczach: Petrkovice – Krnov 0:5, Jakubczowice – Bohuslawice 3:1, Oldrzychow – P. Polom 2:0. **Lokaty:** 1. N. Jiczyn 36, 2. Jakubczowice 34, 3. Cz. Cieszyn 33, 4. L. Piotrowice 32, 5. Olbrachcice 32,... 7. Bogumin 23. **(jb)**